

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1909. Första Kammaren. N:o 41.

Lördagen den 8 maj, e. m.

Kammaren sammanträdde kl. 7 e. m.

Upplästes följande inkomna läkareintyg:

Landshöfding *Berg*, som lider af *influenta*, är till följd däraf tillsvidare hindrad att deltaga i Riksdagens sammanträden, som intygas.

Stockholm den 3 maj 1909.

C. Flensburg.
Med. d.r.

Anmälades och bordlades statsutskottets utlåtanden:

n:o 164, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition om anslag för anläggning af ny farled mellan Vänersborg och Göteborg;

n:o 165, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående reglering af löneförhållandena m. m. vid rikets hofrätter jämte i ämnet väckta motioner;

n:o 166, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående indragning af de biskoparna anslagna prebendepastoraten m. m.;

n:o 167, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående inköp för statsverkets räkning af fastigheten under n:is 50 och 51 i kvarteret Blasieholmen i Stockholm;

n:o 168, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående försäljning af en postverket tillhörig fastighet i Jönköping m. m.;

n:o 169, i anledning af väckta motioner om löneförbättring för vaktmästarne hos telegrafstyrelsen; och

n:o 170, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående ny aflöningsstat för länsveterinärerna, samt fyra i ämnet väckta motioner;

bevillningsutskottets betänkande och memorial:

n:o 26, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående ändrad lydelse af vissa §§ i förordningen den 7 augusti 1907 angående

ende tillverkning och beskattning af maltdrycker m. m. äfvensom i ämnet väckta motioner;

memorial n:o 28, i anledning af kamrarnas skiljaktiga beslut rörande viss del af bevillningsutskottets betänkande n:o 18, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse af 1, 3, 8 och 52 §§ i förordningen den 18 september 1908 angående stämpelafgiften; samt

n:o 29, i anledning af kamrarnas skiljaktiga beslut rörande bevillningsutskottets betänkande n:o 17, i anledning af väckt motion med förslag till ändring i vissa delar af förordningen om beviljning af fast egendom samt af inkomst;

sammansatta bevillnings- och lagutskottets betänkanden:

n:o 5, i anledning af väckta motioner om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående omedelbart utöfvande å allmän rådstuga eller kommunalstämma af beslutanderätten i frågor rörande rättighet till försäljning af brännvin, vin och öl; samt

n:o 6, i anledning af väckta motioner om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående införande af på allmän folkomröstning grundadt lokalt veto i fråga om försäljning af brännvin samt vin och öl;

lagutskottets utlåtanden:

n:o 60, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse af 25 § i förordningen angående patent den 16 maj 1884;

n:o 61, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse af 9 § i lagen angående köttbesiktning och slakthus den 22 december 1897;

n:o 62, i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse af § 16 i värnpliktslagen den 14 juni 1901, dels ock med föranledande däraf väckta motioner; samt

n:o 63, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om konsularjurisdiktion;

andra särskilda utskottets utlåtande, n:o 4, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition n:o 81 angående statsunderstöd till kommunala och enskilda läroanstalter; äfvensom i anledning af inom Riksdagen väckta motioner i dithörande ämnen; äfvensom

Första Kammarens tillfälliga utskotts utlåtande, n:o 20, i anledning af Andra Kammarens beslut om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående sofplatser för tredje klassens passagerare å statens järnvägar.

Upplästes och godkändes statsutskottets förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

n:o 108, angående de i 63 § regeringsformen föreskrifna kreditivsummor;

n:o 109, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till fortsättning af statsbanorna Morjärv—Lappträsk, Badstuträsk—Skellefteå—Kallholmsfjärden, Östersund—Ströms vattendal (Ulriksfors) samt Järna—Norrköping m. m.;

n:o 110, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående borttagande af bron öfver Norrån å järnvägen Vännäs—Umeå—Storsandskär m. m.; samt

n:o 111, angående beviljad årligt understöd åt affidne stationskarlen M. E. Dahls moder, änkan Anna Helena Gustafsson.

Upplästes och godkändes bankoutskottets förslag till Riksdagens skrivelser:

dels till Konungen:

n:o 117, angående ändring i instruktionen för Riksdagens revisorer vid riksbankens afdelningskontor i orterna; samt

n:o 118, med reglemente för riksbankens styrelse och förvaltning;

dels ock till fullmäktige i riksbanken:

n:o 119, med öfverlämnande af reglemente för riksbankens styrelse och förvaltning.

Herr *Blomberg* väckte en motion, n:o 79, om ändring af § 7 i ordningsstadgan för Riksdagens Första Kammare.

Denna motion hänvisades till kammarens tillfälliga utskott n:o 1.

Justerades sex protokollsutdrag för denna dag.

Fortsattes föredragningen af sammansatta bevillnings- och lagutskottets utlåtande, n:o 4, i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om skogsaccis samt inom Riksdagen i ämnet väckta motioner, dels ock Kungl. Maj:ts i sammanhang därmed framlagda proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse af 38 § i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862.

Punkten 1.

Utskottets förslag till lag om skogsaccis.

1 §.

*Lagförslag om
skogsaccis.
(Forts.)*

Herr Rudebeck: Då kammarens herrar ledamöter under flera timmar åhört diskussionen i denna fråga förutom den långvariga

Lagförslag om
skogsaccis.
(Forts.)

diskussion, som förlidet år här ägde rum, antager jag, att herrarne äro rätt trötta att höra mera. Genom herr statsrådets och chefens för finansdepartementet inledande yttrande, genom hvad hans excellens herr statsministern vidare under förmiddagen framhållit samt genom hvad som yttrats af en del andra talare har till största delen bemötts de erinringar, som gjorts mot detta lagförslag. Jag skall detta oaktadt be att få en stund taga kammarens uppmärksamhet i anspråk för att redogöra för utskottets synpunkter i frågan.

Innan jag emellertid ingår därpå, skulle jag vilja beröra ett yttrande af den talare, som sist hade ordet under förmiddagen. Han syntes förmena och framhöll, om jag fattade hans yttrande rätt, att det verkligen icke skulle förefinnas så synnerligen stort behof i de s. k. skogssocknarna af denna »nödhjälps», med hvilket ord han betecknade skogsaccisen. Han framföll såsom ett skäl härför, att de ökade utgifter för kommunerna, hvilka föränledas af trävarurörelsen, skulle egentligen drabba de kommuner, där sågverken ligga. Denna uppfattning kan jag icke dela och anser den icke vara riktig. Det är väl sant, att de största af dessa ökade utgifter, de för fattigvård och skolväsende, förorsakas af denna handtering i de kommuner, där förädlingsrörelsen bedrifves.

Men dessa kommuners bärkraft är ofantligt mycket större än skogssocknarnes bärkraft, och de förra äro i allmänhet ganska lyckligt lottade i ekonomiskt hänseende, just genom att sågverken finnas där och det stora skattebidrag de lemna kommunen. De socknar, som man nu vill hjälpa med denna föreslagna accis, skogssocknarna, de drabbas äfven de i icke ringa mån af ökade såväl fattigvårds- som skolkostnader på grund af det antal arbetare, som i ganska stor mängd under skogsafverkningen uppehålla sig inom kommunen längre eller kortare tid, och som ofta medföra — äfven för framtiden — för kommunen rätt dryga utgifter, men ringa eller inga skattebidrag får den genom afverkningar och vinsten af dem. Det kan således efter mitt förmenande icke förnekas, att skogssocknarna med fullt fog framställa sina önskemål i detta hänseende, och sådana önskemål ha ju också framburits af representanter för de län, där dessa skogssocknar egentligen äro belägna, hvilka representander äro med förhållandena väl förtrogna. Vidare yttrade samme talare, om jag fattade honom rätt, att Riksdagen i sin skrifvelse till Kungl. Maj:t skulle ha anhållit om en fördelning af accismedlen emellan skogssocknarna och de socknar, där de industriella verken äro belägna. Men den skrifvelse, som af Riksdagen den 12 april 1905 afläts, har denna lydelse, att »Riksdagen anhåller, att Eders Kungl. Maj:t utan att afvakta en fullständig lösning af kommunalskattefrågan täcktes låta utarbета och om möjligt redan nästkommande år för Riksdagen framlägga förslag till sådan ändring af nu gällande skattelagstiftning, att inkomst genom beskattning af skogsafverkning måtte i större utsträckning än för närvarande äger rum tillgodokomma de särskilda kommuner, inom hvilka skogsafverkning bedrifves». Denna

lydelse innebär icke någon hemställan i syfte af direkt fördelning af accismedlen. *Lagförslaget om skogsaccis.*

(Forts.)

Går jag nu till själfva hufvudfrågan, så hafva ju många skäl framförts emot denna skogsaccis, och det skäl som af alla talare, som äro motståndare mot förslaget, i första rummet framhållits, det är, att det innebär en dubbelbeskattning. Utskottet har icke heller förnekat detta förhållande. Lagutskottet vid förliden riksdag lämnade samma erkännande åt detta påstående, och innevarande års sammansatta bevillnings- och lagutskott har återgifvit och biträdt lagutskottets uttalande i denna del. Utskottet säger härom:

»Den af 1908 års lagutskott sålunda uttalade mening om önskvärdheten af en lagstiftning i ämnet omfattar utskottet för sin del, likasom ock utskottet anser, att de invändningar, som gjorts mot det förra året framlagda förslaget och kunna göras jämväl mot det nu framlagda, icke äro af den betydelse i jämförelse med fördelarna, att en lag om skogsaccis nu bör undanskjutas» och utskottet tillägger härefter: »Väl hafva, såsom lagutskottet 1908 framhöll såsom antagligt, taxeringsvärdena å fastigheter med större skogstillgångar vid fastighetstaxeringen sistlidet år flerstädes afsevärdt höjts, men, utan att förbise detta förhållande och den därpå grundade farhågan för dubbelbeskattning, anser utskottet likväl behofvet af en lagstiftning sådan som den föreliggande vara så stort, att det nödvändiggör en snar lösning af frågan».

Jag för min del kan icke heller förneka riktigheten af den mening, att det blir en dubbelbeskattning, men däraf följer icke alldeles gifvet, att den beskattning, som kommer att ske äfven med tillägg af denna accis, är orättvis. Skulle så vara att den värdering af skogsegendomar, som är gjord efter nuvarande taxeringar, kan visas vara i allmänhet eller hufvudsakligast för hög, då kan det ju sägas, att genom detta tillägg af accis det inträffar, att dylika egendomar blifva beskattade högre än de rättvisligen bort blifva. Men för min del hyser jag den öfvertygelsen, att ett sådant påstående icke kan med fog framställas, oaktadt jag medger, att fastighetstaxeringen under senare och senaste år höjts.

Nu förhåller det sig därjämte så med denna fastighetstaxering, att den är ofantligt olika inom olika delar af landet. Den kommitté, som fått benämningen skogsbeskattningskommittén, hvilken jag tillhörde, utskickade ett cirkulär till ett större antal bevillningsberedningars ordförande i hvarje län med begäran att därvid bland annat följande fråga skulle besvaras: »Äro inom edert taxeringsdistrikt taxeringsvärdena på fastighet äfven med skogstillgång i allmänhet sådana, att däri kan anses ingå värdet af egendomens skog?» Antalet af därpå ingångna svar uppgår till icke mindre än 200 stycken, flera än kommittén hade begärt, beroende därpå att några länsstyrelser infordrat utlåtande från flera distrikt inom länet än kommitterade hade ifrågasatt. Dessa inkomna utlåtanden visa emellertid, hvilket också är framhållet i det vid den kungl. propositionen fogade statsrådsprotokollet för finansärenden, att i stort sedt hafva taxeringsvärdena på fastighet icke beräknats så att däri

Lagförslag om
skogsaccis.
(Forts.)

kan anses inbegripet fulla värdet af skogen. Detta förhållande gäller icke blott, såsom en del förmenar, de norrländska länen, utan samma eller likartade svar ha ingått äfven från mellersta och från södra Sverige. Såsom bevis på, hvilka olika grunder taxeringsmyndigheterna följa härvidlag, vill jag framhålla, att inom Skaraborgs län af 5 ingångna svar från 5 hvarandra närliggande distrikt alla utvisa, att olika förfaringssätt iakttagits inom hvar och ett af dessa distrikt, just med afseende på hur skogen skulle beskattas. Afven från de ännu sydligare länen visa de ingångna svaren detsamma. Jag skall i detta afseende be att få återropa de meddelanden, som lämnats från Blekinge län. Härifrån inkommo 16 svar. I 6 af dessa uppgifves det, att »i regel intet afseende» fästes vid förefintlig ståndskog vid taxeringen. Från de andra uppges det, att ståndskogens »antagliga» försäljningsvärde vid taxeringen kommer i betraktande. Ifrån Malmöhus län ha två svar ingått. Inom det ena distriktet har hänsyn tagits dels till det »direkta jordvärdet» och dels till det »kapitaliserade sannolika». Inom det andra distriktet har den principen tillämpats, att hänsyn tagits »endast till skogsmarken».

En ärad talare på kristianstadsbänken framhöll nu såsom vid föregående riksdag, att just inom detta län skulle egendomarna hafva varit, såsom han förlidet år yttrade, »upptaxerade till sitt fulla värde». Men han medgaf i år det förhållandet, att, då det blef känt år 1908, att frågan om skogsaccisen hade fallit, så höjdes taxeringsvärdena. Detta synes enligt mitt förmenande innebära, att åtminstone förut taxeringsvärdena icke varit tillräckligt höga, eftersom de år 1908 höjdes, emedan frågan om skogsaccisen då fallit. Man kan icke, enligt min mening, med full säkerhet och befogethet påstå, att i allmänhet taxeringen på fastigheter verkligen är sådan, att den motsvarar det fulla värdet. Utskottet har äfven haft den uppfattningen, att det ännu finns en marginal mellan det beräknade och det verkliga värdet å skogsfastigheter en marginal, som mycket väl kan inrymma en så pass ringa tillökning som den, som genom denna skogsaccis föreslagits. Vore det fråga om en större höjning sådan som t. ex. den, hvilken föreslogs i skogsbeskattningskommitténs betänkande, medger jag, att den icke kunde sägas vara rimlig, men jag vill härvid framhålla, att jämte det att skogsbeskattningskommittén utgick från att en skogsaccis skulle införas, hvilken skulle utgå både till stat och till kommun, föreslog kommittén samtidigt härmed en förändrad taxering af skogen å en fastighet till lindring i fastighetsbevollningen. Med denna ringa tillökning i skatt för skogen som nu skulle komma att ske genom accisen, tror jag, att man rättvisligen kan säga — väl att detta i viss mån är en dubbelbeskattning — men att det icke är en dubbelbeskattning, som påför eller ålägger jordägaren en i förhållande till egendomens verkliga värde med skog orättvis beskattning. Således på samma gång som jag erkänner, att det är en dubbelbeskattning, erkänner jag icke, att den måste blifva betungande utöfver hvad skäligt är dels till följd af föregående bevillingstaxeringar, grundade på jämförelsevis

läga jordvärden, dels på grund af skattesatsens obetydlighet, och jag kan därför icke finna att någon orättvisa ligger i förslaget.

Lagförslag om
skogsaccis.
(Forts.)

Många andra skäl ha vidare anförts mot det sammansatta utskottets hemställan och jag skall be att något få beröra dem redan nu, ehuru jag kanske får återkomma vid de särskilda paragraferna. Ett skäl, som här framhållits är det, att det är en orimlighet i att icke ägaren är den som skulle erlägga accisen. Ja, denna fråga, om fastighetsägaren säljaren, eller afverkaren köparen, skulle blifva den accisskyldige, var vid skogsbeskattningskommitténs förhandlingar under lifligt öfvervägande, och meningarna voro därvid skilda. Pluraliteten stannade emellertid vid den meningen, att accisen skulle utgöras af ägaren. Men jag vill då göra det bemärkandet, att samma pluralitet också hade i sikte det nyss af mig berörda förslaget, att samtidigt med accisens införande taxeringen af jordbruksfastighet skulle sänkas genom att växande skog icke inräknades i fastigheten, och då kan man ju hafva en annan mening om hvem som skall erlägga accisen. Ägaren får då lägre bevillning sig påförd. De olägenheter, som framhållits, skola föranledas därpå, att accisen skall erläggas af köparen, hvilken måhända ej lätt anträffas eller kan vara en mindre vederhäftig person, dessa olägenheter ha äfven i dag betonats af en ledamot å västerbottensbanken och det kan ju icke förnekas, att det kan förekomma tillfällen, då denna erinran kan finnas äga fog. Men att såsom den ärade talaren, af den anledningen att han icke får denna sin önskan uppfylld, vilja kasta omkull hela lagen, synes mig vara att gå alltför långt och att förbise det stora målet för ett jämförelsevis mindre betydande mål, helst som i allt fall lagen är provisorisk.

Vidare har det talats om, huruvida skatten skulle beräknas efter kalenderår eller efter afverkningsår. Herr statsrådet och chefen för finansdepartementet har i den kungl. propositionen framhållit de afsevärda olägenheter, som skulle följa därpå, att man lade afverkningsåret till grund för beskattningen. Äfven denna fråga var föremål för behandling inom kommittén och meningarna voro där vidt skilda. Kommittén föreslog emellertid, att afverkningsåret skulle läggas till grund för beskattningen. Men enligt hvad jag sedermera erfarit af personer, som med rätta kunna anses med förhållandena inom sågverksrörelsen fullt förtrogna — jag är ju icke fackman på detta område — äro icke svårigheterna och olägenheterna af att använda kalenderåret som beskattningsperiod så stora som många sagt. De hafva icke så stor betydelse, utan det kan mycket väl låta sig göra att till beskattningsperiod taga kalenderår, hvarigenom afsevärda fördelar vid beskattningsförfarandet vinnas.

Yrkanden hafva också här framställts, att denna lag borde antagas att gälla för viss tid. Utskottet har i afseende på detta framhållit, att det riktiga synts utskottet vara att provisoriet får gälla, tills en ny lagstiftning följer. Om man nu skulle göra, såsom det i motionen föreslagits, och låta lagen gälla till 1912 års utgång, så framhöllo utskottets ledamöter — och däri voro de

Lagförslag om
skogsaccis.
(Forts.)

flesta ense — att det skulle kunna inträffa, att, då vid en kommande taxeringsperiod frågan förelåg, att accis icke vidare skulle erläggas, taxeringsmyndigheterna ansågo sig böra höja taxeringsvärdet på fastigheterna. Fastighetsägaren skulle då, såsom en ledamot i utskottet yttrade, kunna råka ganska illa ut och kunna få både höjdt taxeringsvärde och skogsaccis. Att således bestämma en viss tidpunkt för lagens giltighet har utskottet ansett — och jag anser det fortfarande — icke vara lämpligt. När det gäller ett provisorium, så vill det synas mig, att det är bäst att lagen får gälla till dess annorledes blifvit bestämdt. Man hyser nu farhågor för att den nya skattelagstiftning, på hvilken man väntar och litar på för vinnande af förbättrade förhållanden mot dem, som nu råda, är ganska oviss. Emellertid bör man, af allt att döma och efter de uttalanden från vederbörligt håll, som skett, icke tänka den vara så långt aflägsen, att man icke skulle kunna med trygghet låta provisoriet gälla till dess.

Det har vidare af en talare sagts, att hela frågan skulle kunna uppskjutas tills vi få denna nya skattelagstiftning. Ja, för dem, som anser, att frågan icke har någon betydelse för dessa skogskommuner, för den, som har den uppfattningen, att dessa kommuners klagomål icke eller endast i ringa mån äro berättigade, för honom kan det naturligtvis vara ett antagligt skäl att så göra, men för den, som ser saken med andra ögon, som tror sig veta, huru förhållandena i verkligheten i orterna äro, och som fått kännedom härom genom personer, i frågan fullt initierade, för honom ställer sig detta förslag om att uppskjuta införandet af denna accis såsom orimligt och häntydande på att verkliga meningen med uppskofvet är ett afslag. Det är sant, att dröjsmålet med denna lags tillkomst redan har varit långt, men hvarför skall man göra det ännu längre, om icke nödvändigheten påfordrar det? Tvärtom, på det långa dröjsmålet bör blifva slut. Här finnas och komma att mer och mer visa sig billighetssynpunkter och rättvisans synpunkter af den betydelse, att de icke böra förbises.

En talare berörde frågan om deklARATIONEN och sade, att deklARATIONSförfarandet var synnerligen besvärligt. Men enligt hvad flera personer, som jag anser vara med afverkningsförhållandena fullt förtrogna, sagt mig, så behöfver icke deklARATIONEN blifva så synnerligen besvärlig, ty de uppgifter, som skola ligga till grund för denna deklARATION, har afverkaren i de flesta fall alltid äfven under nuvarande förhållanden i sin hand och kan följa dem. Det är icke heller att antaga, att deklARATIONsuppgifternas afgifvande i dessa beskattningsärenden är värre än hvad det många gånger kan vara vid upprättandet af de deklARATIONER, som redan nu skola afgifvas. De äro ofta förvisso vida besvärligare.

En talare yttrade, att han hade att särskildt erinra mot detta förslag, att det medförde för *staten* icke den ringaste fördel eller ökning i dess inkomster, utan endast beaktade en del kommuners intressen, och att vid sådant förhållande denna provisoriska skatte-

lag kan anses vara mindre nödvändig, knappast ens böra ifrågakomma. Men jag kan icke dela den mening, ty då det är och måste anses vara ådagalagdt, att ett behof för dessa kommuner föreligger att få detta bidrag till sina skatter, och därvid just till utgifter, som föranledas däraf att skogen, belägen inom kommunen och ägande stort värde, icke där lämnar någon inkomst, utan föres till förädlingsplatserna och där gagnar kommunens ekonomi, så synes det mig icke vara rimligt att motsätta sig den ändring i detta missförhållande, som skulle beredas genom införande af denna låga accis, och icke heller kan det enligt min mening vara annat än fullt förenligt med statens intresse att alla dessa orters gagn och rättvisa önskingar tillgodoses, äfven om ej på samma gång statens inkomst *direkt* ökas.

En ärad talare framhöll — jag nödgas återkomma till detta, ehuru det angår en fråga, som redan berörts — åtskilligt beträffande frågan, huruvida ägaren eller afverkaren skulle vara accispliktig. Denne talare — på västerbottensbanken — gjorde då den anmärkning, om jag fattade rätt, att den omständigheten, att accisen icke ålåg ägaren, skulle föranleda till, att en del beskattningar, som borde äga rum, icke blefvo riktiga eller alldeles uteblefvo. Men såsom af hans yttrande ock framgick, kan detta enligt mitt förmenande icke komma att bero på annat, än att mindre honetta aftal i en eller annan riktning göras upp, och att för alla dylika möjliga fall lagstifta kan ej ifrågasättas likasom ock att af detta skäl förbise fördelarna af att accisplikten åligger ägaren i stället för afverkaren, köparen, synes mig icke välbetänt. Utan att gå in på de öfriga detaljanmärkingar, till hvilkas bemötande tillfälle framdeles kan gifvas, har jag nu framhållit utskottets synpunkter i hufvudsak på denna fråga och ber att få yrka bifall till utskottets hemställan i princip.

Friherre Gripenstedt: Att skogsbeskattningen, såsom den nu är anordnad, icke är i allo tillfredsställande, erkännes villigt. Framför allt är den icke för de skogskommuner, som få sina produkter förädlade i andra kommuner, hvilket i allmänhet är förhållandet i Norrland. Då tager den kommun, där förädlingsverket ligger, nästan hela vinsten å skogen, och den kommun, därifrån virket kommer, får intet. Jag var därför år 1905 — oaktadt min vanliga tvekan att biträda ett skrifvelseförslag till Kungl. Maj:t — med om att tillstyrka den då afsända skrifvelsen. Men såsom det oftast inträffar, blef svaret helt olika mot hvad man väntat. Det kan icke sägas härvidlag, att såsom man ropar i skogen, får man svar, ty detta svar kommer från ett håll, som icke känner mycket till skogen. Jag ber om ursäkt, att jag säger det. Svaret härrör mera från vid skrifbordet uppkonstruerade förhållanden. Nu får jag dessutom säga, att icke är man, därför att man skriver till Kungl. Maj:t och begär ett förslag, skyldig att taga hvad helst som förelägges. Också blef detta förslag förra året i denna kammar afslaget. Det kan därför väcka någon förvåning, att Kungl. Maj:t ånyo lagt fram detsamma, utan att taga någon hänsyn till

Lagförslag om
skogsaccis.
(Forts.)

de befogade erinringar, som gjordes mot detta förslag i denna kammare. Man har tagit hänsyn till de erinringar, som lagutskottet då gjorde, men icke till dem, som gjordes i kammaren. Men om detta kan väcka någon förvåning, så kan jag icke neka till, att jag ännu mera beklagar de ord, hvarmed herr finansministern i dag avslutade sitt anförande. Jag beklagar dessa ord, hvilken utgång frågan än får. Jag antar emellertid, att förslaget går, såsom han önskade. Jag kan dock för min del icke stilla-tigande vara med om detta, utan måste uttala åtminstone vissa anmärkningar.

Jag skall icke hålla mig så mycket till de mera allmänna satserna om dubbelbeskattning med mera, som redan framhållits af flera talare, och särskildt mycket väl af friherre de Geer, utan jag skall upptaga ett par detaljanmärkningar, som på samma gång hafva en principiell innebörd.

Jag skall då be att få påpeka paragraferna 4 och 8, hvilka två paragrafer hafva ett visst samband med hvarandra. Ut i § 4 bestämmes, att kommunalnämnden skall vara beskattningsmyndighet och uppskatta virkets värde på rot. Ja, om det försäljes på rot, då är proceduren ganska enkel, det erkännes. Men i annat fall, om ägaren själf afverkar virket, då blir det för kommunalnämnden, med all aktning för dess kapacitet, ganska svårt, ja, nästan omöjligt att rätt bestämma värdet. Jag tror, att det blir *mycket* svårt. Detta har framhållits redan af friherre de Geer. För öfrigt, om jag hyser tvifvelsmål om, att kommunalnämnden är rätt myndighet för att göra en rättvis beskattning nu, så kan man hysa ännu större betänkligheter för framtiden, då kommunalstämmorna måhända få en helt annan sammansättning. I de flesta fall tror jag nog, att dessa kommunalstämmor komma att hugga till ett värde, som öfverstiger det verkliga värdet. Det medför för dem ingen risk och kommunerna få mera på det sättet. Jag tror icke, att det hela kommer att blifva rättvist, äfven om nämnderna tillgripa de åtgärder, som de äro berättigade till enligt 14 §, såsom inforfrande af afverkningsjournaler och tunningslistor med mera sådant, hvilket jag dessutom tycker är nästan ett inkvisitoriskt förfarande, då skogsafverkaren är skyldig att på heder och samvete afgifva sin förklaring. Jag tror sålunda icke, att dessa kommunalstämmor äro lämpliga beskattningsmyndigheter, och jag skulle hellre hafva sett, — såvida icke rent af markegångsättning kunde skett — om det varit någon annan myndighet, t. ex. taxeringsnämnden, som bestämt virkets värde på rot. Nu nämnde herr statsrådet och chefen för finansdepartementet, att detta besvär kan man icke ålägga taxeringsnämnderna. Jag förstår dock icke, hvarför det blifvit ett åliggande för kommunalnämnden. Den har i allmänhet rätt mycket att göra, och kommer den att få upptaga dessa skogstaxeringar till behandling, så får den ett drygt arbete. Nu kommer den visserligen att få betaldt för skogstaxeringarne, och det kommer måhända att underlätta saken. Jag anser emellertid, att hela proceduren icke är bra och kommer nog att föranleda till, att många skogsägare, hellre än att afverka själfva, komma

att sälja sin skog på rot. Jag kommer till detta vidare, när vi hunnit till åttonde paragrafen. Om herrarne skulle vilja se på § 8, den finnes på sidan 42 i utlåtandet, så står där i första punkten: »Befinnes vid den uppskattning, som för taxering äger rum, att skogsvärdet sammanlagdt icke uppgår till 200 kronor, skall det ej till taxering upptagas». Ja, det där skall väl vara en tillämpning af den principen, att de små i skattehänseenden skola skonas, men i detta fall är tillämpningen icke riktig, och strecket är icke på sin plats. När det är fråga om direkta skatter, kan man hafva existensminimum, degression och progression tillämpade. Då äro dessa saker fullkomligt riktiga. Men när det är fråga om tull, tillverkningskatt och accis, blir förhållandet annorlunda. Man kan befria vissa kvaliteter från dessa afgälder, men att befria en viss kvantitet, det har jag icke hört talas om. Husbehofs virket bör vara fritt. Det är fullkomligt riktigt. Men däremot bör allt annat virke, oafsedt kvantiteten, beskattas, så snart en sådan där skogsaccis skall äga rum. Och dessutom, hvem skall afgöra, om värdet är öfver eller under 200 kronor? Är det skogsägaren, afverkaren eller kommunalnämnden som skall bestämma det? Är det afverkaren, som skall afgöra, att det icke är värdt 200 kronor, då uppper han det kanske icke, äfven om det kan vara värdt mycket mera. Jag tror, att det hellre alltid borde uppgifvas och af kommunalnämnden bedömas, om virkets värde vore 200 kronor eller icke. Dessutom är ett värde af 200 kronor af skog på rot icke en så ringa virkeskvantitet inåt landet, om ock här i hufvudstadens närhet det kan hända, att det är litet olika förhållanden. Inåt landet motsvarar det ungefär 40 à 50 famnar ved och den, som kan afverka 40 à 50 famnar ved om året till afsalu, vill jag icke hänföra till de minsta skogsägarna. Jag vet icke, hvarför han skall fritagas. Dessutom är det såsom en föregående talare, herr Barthelson, påpekade, att om skogsägaren vill dela sin afverkning i småposter, så gå de fria. Ty det är afverkarna, som köpa dessa poster, som skola betala accisen, och icke ägaren. Jag tror att det är riktigt, att det är afverkaren, som skall göra det och icke ägaren, ty eljest skulle i Norrland, just där man afsett att hjälpa skogskommunerna och hvarifrån man flottar sitt virke till kusten, dessa icke hafva någon egentlig fördel, ifall ägarne inom kommunerna skulle själfva betala skatten. Det är förmånligast, att afverkaren, såsom ju här i lagen föreskrifves, skall betala den. Men då blir det på det sättet, att om en ägare säljer i småposter skog på rot, så blir det ingen accis. Hvarken ägaren eller afverkaren kommer att betala något. Nu skall man icke säga, att detta är några *uppkonstruerade* fall. Det var herr Rudebeck, tror jag, som sade, att visst kan man konstruera upp sådana fall, där man kan kringgå lagen. Jag vill påvisa med papper i min hand, att det tillgår nu så med försäljning af småposter, ehuru det icke finns någon skogsaccis för närvarande. Jag har här försäljningsprotokoll från en allmänning, som jag känner till, och jag ber att få uppläsa några siffror. Af protokollet för auktionen 1908 inhämtas, att det såldes sammanlagdt på rot för 3,556 kronor 75 öre i 98 poster.

Lagförslag om
skogsaccis.
(Forts.)

Lagförslag om
skogsaccis.
(Forts.)

Utaf dessa var det endast en post, som gick öfver 100 kronor. Medeltalet var 36 kronor. År 1907 såldes 62 poster för 5,289 kronor och 50 öre. Det har däraf varit två poster öfver 200 kronor. Medeltalet var 85 kronor. Sålunda endast dessa två poster skulle ha blifvit beskattade enligt förslaget, men alla andra gått fria. År 1906 såldes det 86 poster för sammanlagdt 6,142 kronor och 50 öre, däraf en till värde öfver 200 kronor. Medelvärdet var 71 kronor. Köparne voro visst icke alltid småfolk, utan bland dem funnos till och med aktiebolag och då finnes väl intet skäl att skona dem. Hvad hindrar den enskilda skogsägaren att göra på samma sätt och fördela virkesutropen i små lotter, när han skall sälja på rot? Därhän frestas han af denna paragraf och ännu mera af fjärde paragrafen för att icke blifva trakasserad af kommunalnämnden. Men jag vill framhålla, att försäljning af skog på rot är icke i skogsvårdens intresse. Det har talats under förmiddagen om, att påståendet, att skogsaccisen skulle vara menlig för skogen, vore svårt att fatta. Men säkert är, att vill skogsägaren vårda sin skog väl, bör han själf bedrifva skogsafverkningen. Då sker fällningen och utkörningen ur skogen liksom själfva utstämplingen på helt annat sätt, än om han tvingas att sälja på rot. Men detta gifver den mesta kontanta behållningen, och dessutom blir ägaren fri från accisen, som i vissa fall helt uteblir, och undgår en del obehag. Hvad nu åttonde paragrafen beträffar, skulle den kunna ändras så, att den blefve rättvisare, så långt ske kan, och dessutom mindre illusorisk, så att icke skogsaccisen kunde undandragas. Det vore helt enkelt att ta bort första stycket och låta det andra stycket i stället lyda: »Vid taxeringen iakttagas, att det för en hvar accisskyldig sammanräknade skogsvärdet utföres i fulla tiotal kronor, så att öfverskjutande belopp, som icke uppgår till fullt tiotal, bortfaller.» Det vore en enkel ändringsåtgärd. Jag tror, att det blefve principiellt riktigare och mycket bättre, än hvad det nu är i lagförslaget. När man kommer till åttonde paragrafen, sedan voteringen gjorts om första paragrafens antagande — jag tänker att den antages, men jag röstar icke för den —, då kommer jag att beträffande åttonde paragrafen göra ett yrkande om ändring i densamma. Kanske jag icke på formella grunder föreslår att stryka första meningen utan att sänka summan från 200 till 25 kronor. Det var den summa, som kammarrätten föreslog, när den hade detta förslag till sig remitteradt. Jag kan för friherre Åkerhielm visa sidan, där det står. Kungl. Maj:t föreslog 100 kronor förra året. Då höjde utskottet till 200 kronor på grund af för mig obegripliga skäl, och nu har Kungl. Maj:t tagit upp samma siffra. Jag anser, att den siffran är alldeles för hög.

Som sagdt, jag kommer att vid åttonde paragrafen göra detta ändringsyrkande och hoppas, att det vinner anklang, men jag är icke så öfvertygad därom. Sedermera, när jag kommer till sista paragrafen, kommer jag att ansluta mig till dem, som yrkat, att lagen skall antagas på tre år i stället för provisoriskt på obestämd tid. Det framgår af utskottets betänkande, att lagen skall vara provisorisk. Det har äfven framhållits af utskottets ordförande,

att den skall vara provisorisk. Men huru länge? Jo, tills nya bestämmelser komma i stället. Ja, men då äro ju alla lagar i Sveriges rike provisoriska, ty icke äro de bestående för evig tid, utan de kunna ju ändras. För att det icke skall dröja allt för länge med detta slags provisoriska tillstånd, bör lagen få gälla i tre år. Och om man icke då har hunnit med en omarbetning af lagen eller icke kunnat komma fram med de andra i utsikt ställda stora beskattningsförslagen, så är det icke värre, än att man får begära förlängning af denna skogsaccis.

Lagförslag om
skogsaccis.
(Forts.)

Jag kommer emellertid nu vid principomröstningen att rösta mot detta förslag och sedermera vid § 8 att framställa mitt särskilda yrkande.

Herr statsrådet Swartz: Jag skall icke till bemötande söka upptaga mycket af hvad här sagts. Det har under diskussionen blifvit bemött af andra talare. Men jag vill göra en rättelse i ett uttalande, som jag själf gjorde här i förmiddags, oaktadt det vänligt nog icke blifvit föremål för angrepp från några motståndare. Jag önskar emellertid, att detta oriktiga uttalande icke måtte orättadt stå kvar i kammarens protokoll. Det var, då jag talade om fördelen af, att pröfningsnämnden skulle vara andra instans. Jag yttrade då, att pröfningsnämnden var i tillfälle att äfven utan direkta besvär upptaga mål till pröfning. Det är ju fullkomligt oriktigt efter de bestämmelser, som stå i 33 §, där det heter, att den endast efter anförda besvär har att döma i dessa saker. Emellertid ber jag likvist att få fasthålla vid min uppfattning om den stora förmånen af, att pröfningsnämnden är andra instans och icke Konungens befällningshafvande, enär hos pröfningsnämnden ovillkorligen finnes större och fylligare sakkännedom, och pröfningsnämnden äfven är mera oberoende af formella bevisningsregler, hvilket i praktiska frågor bör vara en synnerligt stor fördel.

Af hvad som i öfrigt här är sagdt vill jag endast med några ord uppehålla mig vid det yrkande, som från åtskilliga håll här framkommit därom, att denna lag skulle tagas provisoriskt på tre år. Ja, att lagen har provisorisk karaktär, det har ju framhållits hela vägen igenom, såsom också af den siste ärade talaren blifvit erkänt. I statsrådsprotokollet står det på sidan 77 taladt om att just yrkande i detta afseende, att lagen skulle bestämmas blott för viss tid, redan i fjol framkom, och där säges det: »I sak skulle det kanske icke vara så mycket att erinra emot en sådan anordning, om blott giltighetstiden tilltoges så lång, att man kan våga med visshet antaga, att före dess utgång frågan om reglering af hela den kommunala beskattningen kan vara löst. Ty det är alldeles gifvet, att när den frågan kommer till slutlig pröfning, äfven frågan om skogsbeskattningen måste upptagas, vare sig lagen därom formellt gäller endast för viss tid eller icke. Men vid sådant förhållande synes det ej heller föreligga tillräcklig orsak att föreslå en begränsad giftighetstid för denna lag.»

Det vill synas, som om detta uttalande verkligen hade fullt

Lagförslag om
skogsaccis.
(Forts.)

fog för sig. Jag kan nämligen å ena sidan icke förstå annat, än att det ligger i sakens natur att, när det slutligen föreligger ett förslag till slutgiltig lösning af det kommunala skatteproblemet äfven med afseende på skogsbeskattningen, såsom ett korollarium följer, att detta förslag måste innefatta äfven ändring eller kanske upphäfvande af denna lag och dess ersättande med en annan. Å andra sidan synes det mig lika klart att, om denna lag nu blir antagen, den icke läser komma att upphävas förr, än den på det sättet blifvit ersatt af en lag som innehåller en slutgiltig lösning, och det har också af den siste ärade talaren erkänts, att så måste blifva förhållandet. Man kan ju, sade den ärade talaren, om icke inom tre år förslag till skatteproblemets lösning föreligger, förlänga giltighetstiden för denna lag. Ja, jag skulle vilja säga, att man kan icke underlåta att förlänga lagens giltighetstid, för den händelse ett sådant förslag icke framkommer, ty klart är att, om en stor massa kommuner i landet, för hvilka denna lag har mycket stor betydelse, hafva kommit i åtnjutande af fördelarna med dessa bestämmelser, det icke kan gå att mot deras bestämda protester upphäfva en sådan lag, innan man har en annan att sätta i stället. Det vill synas mig, som det icke vore några reela fördelar att på något vis vinna genom att bestämma en kortare giltighetstid, men däremot tror jag, att en sådan bestämmelse, som jag tillät mig att vid mitt första anförande varna för, en sådan detaljbestämmelse kan åstadkomma hela förslaget fall, och det anser jag för min del vara en mycket viktigare synpunkt att anlägga på denna fråga än de andra af mig nyss framhållna, hvilka såvidt jag förstår sakna allt sakligt innehåll.

Med anledning af de anmärkningar, som gjordes mot förslaget af den siste talaren, ber jag få säga att, då han citerade ett uttalande af mig därom, att man icke skulle kunna ålägga taxeringsnämnden detta arbete, det är möjligt, att jag använt detta uttryck, men den mening, i hvilken jag använde detsamma har tydligen af den ärade talaren blifvit missförstådd, ty jag har icke använt det i den meningen, att man icke skulle kunna vara så att säga lagligt berättigad att ålägga taxeringsnämnden det eller att det skulle vara något hinder i den vägen, som gjorde att man borde lämna det åt kommunalnämnden. Man kan icke, såsom förhållandena för närvarande gestalta sig inom taxeringsnämnden med dess sammansättning, öfverlämna åt den detta ökade arbete med hopp om att den skall kunna gå i land med det. Taxeringsnämndernas ordförande, på hvilka lejonparten af arbetet torde hvilas, och som med de åligganden de redan hafva, hafva mycket att göra, kunna icke taga befattning ytterligare med detta. Och jag ber att få framhålla att, hade taxeringsnämnderna blifvit förstärkta, såsom Kungl. Maj:t för några år sedan föreslog, med ytterligare en sakkunnig bisittare, kunde man tänka på detta; men som det nu är, kan man icke tänka på det. Jag är alldeles öfvertygad om att förslaget återkommer angående taxeringsnämndens sammansättning, och om man då förser nämnden med de nödiga arbetsfaktorerna så att säga, har jag för min del ingenting emot, att

detta blir lagdt dit, men ännu så länge synes det mig icke lämpligt att gifva dem ett uppdrag, som de efter min uppfattning icke kunna gå i land med. *Lagförslag om skogsaccis.* (Forts.)

Så yttrade sig den sista ärade talaren mycket ogillande om detta streck, som finnes återgifvet i § 8, angående det minimiskogsvärde, som skulle kunna vara skattefritt, och han trodde därvidlag, att något sådant som särskild ömhet om de mindre bemedlade hade föranlett detta, och uppvisade att så icke var förhållandet i många fall, och att det visst icke var sagdt, att de vore mindre bemedlade därför att de köpte skogsposter af mindre värde än 200 kronor. Det är nog alldeles riktigt. Det är icke heller det skälet, som därvidlag varit det drivvande, utan det har varit egentligen ett bekvämlighetsskäl, ty när man fordrar, att afverkaren skall deklarerera för hvad som afverkas, har man ansett, att det borde sättas en viss gräns, under hvilken deklaration icke skulle behöfva komma i fråga, och detta af den anledningen, att de här mindre posterna spela jämförelsevis så ringa roll för kommunernas ekonomi, och det är ju kommunernas ekonomi, som man vill främja. Det skulle också medföra så mycket besvär och bråk för kommunalnämnderna och öfriga myndigheter, som skola debitera och uppbära så ytterligt små poster, som här äro i fråga.

I fjol var strecket satt till 100 kronor, och då tror jag mig veta, att den ärade talaren icke var ovillig att gå med på det förslaget från Kungl. Maj:ts sida. Jag ber få konstatera, att af de exempel, som den ärade talaren nu anförde, såvidt jag förstod rätt, gick det första ut på att, om fjolårets minimisatser antagits, icke den ringaste skatt hade kommit kommunerna till godo. Och i det andra exemplet vill jag minnas, att endast ett par poster lågo mellan ett- och tvåhundra kronor. Således skillnaden mellan i fjol och i år mellan dessa båda exempel gällde 2 % å 2 poster å, låt vara, 150 kronor, således 6 kronor i skatt för kommunen. Det vill synas, att de exemplen åtminstone icke kunde gifva något stöd för den uppfattningen, att man icke kunde vara med om 200-kronors-strecket, när man i fjol kunde vara med om 100-kronors-strecket.

Jag skall till sist be att få tillägga några ord med anledning af det beklagande, som den siste ärade talaren fann sig böra uttala med hänsyn till de ord, med hvilka jag slutade mitt anförande i förmiddags. Jag kan förstå, att det beklagandet kom fram på grund af ett ogillande af hvad jag då sade och en undran öfver att jag kunde lägga så pass stor vikt och betydelse vid hvad beslutet kan blifva i denna kammare rörande det förslag, som här föreligger. Jag skall då be att få säga, att det synes mig, som det skulle kunna vara tillräckligt att hänvisa till det faktum, att det likvist är andra gången omedelbart efter den förra, som här framlagts ett förslag, som är af en genomgripande innebörd för åtminstone sex af våra största län här i landet. Det har erkänts, såvidt jag har hört, från alla håll, att detta förslag har åtminstone för de norra länen en synnerligen stor innebörd. Jag får då för

Lagförslag om
skogsaccis.
(Forts.)

min del säga, att jag har fattat min ställning såsom finansminister icke endast på det sätt, som uttalades i friherre De Geers anförande, då han uttalade förvåning öfver att jag velat fästa så stort afseende vid detta förslag, då det icke rörde en beskattningsfråga för riket i dess helhet utan endast i sex af de norra länen. Jag kan icke fatta min ställning så, att jag skulle anse den fråga, som är af stor betydelse för en så omfattande del af vårt land, som dessa sex län äro, icke vara af den art, att jag skulle tillmäta utgången af denna frågas behandling här i kammaren synnerligen stor betydelse.

Men jag skall be att få lägga till ytterligare något, som gör, att jag måste fästa ganska stor vikt vid det beslut, som herrarna snart äro beredda att fatta. Herr greve Hans Wachtmeister angaf mycket riktigt denna propositions innebörd att utgöra någonting annat än det att bereda kommunerna både här och där i landet ett större tillskott till täckande af sina gemensamma kommunala behof. Han framhöll, att här vore fråga om att i vår beskattning införa en ny skatteform, en ny form för objektbeskattning, införande af skogsaccis. Det visar, att herr greve Wachtmeister har förstått vikten af den fråga här är framlagd och sett den, skulle jag vilja säga, med samma glasögon, som jag i min ringhet har måst anlägga efter honom.

Det är fullkomligt riktigt, såsom här af utskottet säges, att Riksdagen icke får anses genom ett antagande af lagförslaget hafva i något som helst afseende fattat ställning beträffande grunden för den definitiva lösningen af skogsbeskattningsproblemet. Det är alldeles fullkomligt riktigt. Det kan icke falla mig in på något vis att tolka ett bifall till föreliggande proposition såsom ett gifvande på hand att utan vidare hvad som hädanefter kommer, blott det går något så när i samma riktning som detta, skall tagas. Det behöfver ingen befara, att jag skall hafva den uppfattningen. Men jag vill säga det, att jag dock i ett bifall till detta förslag ser ett tillkännagifvande därom, att Riksdagen icke ställer sig principiellt afvisande gent emot tanken att i vårt skattesystem införa objektbeskattning af den beskaffenhet, som skogsaccis utgör, och att en sådan yttring måste kännas uppmuntrande för den som, om förhållandena så foga det, har att söka i sinom tid arbeta ut ett förslag jämväl till den kommunala beskattningens omläggande, det är tämligen klart, liksom å andra sidan det är tämligen naturligt, att vid ett afslag å den kungl. propositionen man måste fråga sig, huruvida däri ligger ett mer eller mindre medvetet afståndstagande från tanken på att införa objektbeskattning i större utsträckning, än nu är förhållandet i den kommunala beskattningen, och detta verkar naturligtvis i alldeles motsatt riktning mot ett bifall.

Nu ligger saken på det sättet, att Andra Kammaren redan i föl med öfverväldigande majoritet biföll det förslag, som här nu åter ligger före. Andra Kammaren har nu således redan uttalat, hvad jag har velat se och finna ligga doldt, så att säga, under detta förslag. Det har gifvit mig den förhoppningen att därifrån icke något principiellt motstånd skall möta mot en objektbeskatt-

ning af denna beskaffenhet. Första Kammaren vägrade i föl gifva ett sådant bifall. Det är därför som, då förslaget nu för andra gången lägges fram — det synes tydligt och klart — för en finansminister måste vara af synnerligt stor vikt och betydelse det beslut, som nu i afton af herrarna fattas.

*Lagförslag om
skogsaccis.
(Forts.)*

Grefve Wachtmeister, Fredrik: Det synes mig, af allt hvad man hört och läst i denna fråga, vara alldeles tydligt, att här är fråga om en verklig dubbelbeskattning och äfven fråga om en skatt, som kommer att verka ganska tyngande och kännas ganska orättvis både för enskilda personer och för stora landsändar i vårt land. Men då jag ändå går att gifva min röst åt detta lagförslag, är det därför, att jag är öfvertygad, att det i den största delen af vårt land blir alldeles nödvändigt att något göres i detta hänseende, och att de nuvarande förhållandena där så länge hafva tryckt och känts olidliga, att jag icke vågar med min röst bidraga till ett förslags fall, som i alla händelser har det med sig, att det lättar på de värsta orättvisorna.

Här har i dag såsom ett mycket starkt skäl mot förslagets antagande talats om att skogstaxeringen i vårt land vid föregående års allmänna fastighetstaxering blifvit mycket höjd. Det har man ju också sett i den kungl. propositionen. Här har t. ex. herr Olof Jonsson talat om, såsom ett särskildt bevisande exempel på att skogarna nu äro tillräckligt beskattade, att i Jämtlands län t. ex. fanns det en kommun, där fastighetsvärdet blifvit höjdt öfver 300 %. Jag får säga, att den summan imponerar icke så mycket på mig, ty det hände mig en gång, år 1898, att jag hade tillfälle taga reda på en egendom, som låg just i det länet. Denna egendom hade en skogsareal af 8,000 tunnland. Den ägdes af ett bolag, och bolaget hade tagit ut mycket skog därifrån. Bolaget begärde nu 160,000 kronor för denna egendom, och bolaget fick 125,000 kronor. Veta herrarna hvad denna egendom var taxerad till? Jo, den var taxerad till 7,000 kronor, d. v. s. mindre än en krona tunnlandet. Då tycker man icke, att det förefaller så öfverväldigande, i fall i Jämtlands län fastighetsvärdet höjes med 300 %.

Äfven om så varit fallet, att egendomarna skulle i föl blifvit upptaxerade till sitt fulla värde, så kan med fog sägas, att behof af skogsaccis fortfarande finnes. Det föreligger ju alltid den möjligheten, att skogsägaren tager bort skogen, och sedan kommer ovillkorligen fastighetsvärdet att sjunka, men socknen får ingen inkomst af den.

Ett annat skäl, som här talats om, är att för Norrland behöfs skogsaccis, men icke för södra Sverige. I det afseendet är jag af en ganska olika mening, ty jag erkänner, som jag sade i början, att det finnes stora trakter, där det icke behöfves, men, å andra sidan, i hvad man kallar mellersta Sverige, där känner jag stora trakter, jag kan säga provinser, där verkligen en sådan skogsaccislag är lämplig. Jag har sett exempel på det i den provins jag själf tillhör, i Södermanland. Men då jag gifver min

Lagförslag om
skogsaccis.
(Forts.)

röst för förslaget, är det i den tanke och med den förhoppningen, att lagen endast skall blifva gällande för tre år. Jag ansluter mig i hufvudsak till de argument, som friherre Gripenstedt gaf för den bestämmelsen, och jag kan icke säga, att jag känner mig öfvertygad af hvad herr finansministern nyss sade. Han sade nämligen, att ett sådant beslut har alldeles ingen reell innebörd, därför att den kungl. propositionen och utskottets utlåtande betonade ju, att lagen endast var provisorisk, och att det var alldeles klart, att en sådan lag som denna kunde icke tagas bort, utan att något annat sattes i stället. Ja, det är också min åsikt, jag tror icke den kan tagas bort, utan att det sättes något i stället; och det är min lifliga förhoppning, att man inom den närmare framtiden skall kunna få en verkligt god skogsbeskattning, ty det kan jag icke kalla denna skogsaccis. Jag tror att, i fall vi antaga denna lag bara på tre år, Riksdagen har i sin hand att litet skynda på regeringen, så att man möjligen kan få en rättvis skogsbeskattning förr, än man annars skulle kunna få. Jag ser, att herr statsrådet ruskar på hufvudet, men jag vill säga det, att jag är också öfvertygad att, om herr statsrådet sitter kvar såsom finansminister, få vi denna lag, så fort som det är möjligt, men jag kommer mycket väl ihåg från debatten i fjol, när herr statsrådet tackade Gud för att han icke skulle vara evigt på sin plats, och jag tycker det kan vara skäl att tänka sig, att det kan finnas andra på den platsen.

Jag yrkar bifall till föreliggande förslag.

Friherre Tamm: De flesta talare, som här yttrat sig, hafva medgifvit, att missbelåtenheten med skogens beskattning varit mycket allmän och mycket stor. Många äro också de, som försökt sig på att framlägga ett förslag, som kunnat medföra rättelse därutinnan, men dess värre, något acceptabelt förslag har ännu icke framkommit förrän — jag vågar påstå — med det förslag, som vi nu hafva före. Det har vunnit erkännande, större än något annat, och det medför enligt min uppfattning så beaktansvärda fördelar, att man skall hafva mycket kraftiga skäl för att kunna motsätta sig detsamma. Visserligen får jag erkänna, att jag i åtskilliga delar icke fullkomligt kan för närvarande godkänna det; sålunda synes mig, att de anmärkningar, som här hafva framkommit angående en dubbel beskattning, verkligen äro beaktansvärda, ty en dubbelbeskattning blir det i flera fall. Dock får man väl antaga, att detta icke skall komma att räcka länge, ty meningarna hafva på många håll enats därom, att här måste komma en förändring med afseende på skogens beskattning, som afser, att en fastighet skall taxeras för dess för jordbruk använda areal och för skogsmarken, men att själfva den växande skogen utöfver husbehofvet icke skall ingå i fastighetens taxeringsvärde, och då förra årets beslut med anledning af då gjord framställning om skogsaccis föranledt höjande af taxeringsvärdena för fastigheter inom åtskilliga län, så kan man taga för alldeles afgjordt, att motståndet mot en sådan förändring i fastighets-

taxeringen, som jag nyss nämnde, också skall minskas, och att i följd däraf ett antagande från Riksdagens sida af förslag till skogsaccis i år skall vid nästa fastighetstaxering komma att förändra minskning i jordens taxering. *Lagförslag om skogsaccis.* (Forts.)

Det är en annan sak, som icke synes mig vara den bästa möjliga, nämligen uppdraget åt kommunalnämnden att vara den bestämmande och afgörande med afseende å den värdesättning, efter hvilken accisen skall utgå. Kommunalnämnden har redan förut så många bestyr, och jag är förvissad därom, att hvarje ordförande i kommunalstämma skall med bäfvan motse den tid, då han kommer att få sysselsätta sig med dessa saker, men det kan väl icke hjälpas. Och den omständigheten, att han får motaga aflöning för detta arbete, läser icke stilla hans oro öfver det myckna besvär han kommer att få. Dock, vi hafva från statsrådsbänken hört, att vid första tillfälle, som erbjuder sig, bör detta arbete öfverflyttas från kommunalnämnden och läggas på de blifvande taxeringsnämnderna.

En talare ville hafva hela det förslag till förändrad skattelagstiftning, som här är förebådadt, framför sig för att kunna afgöra, huruvida han vill antaga denna del af detsamma, och han yttrade, att det brottstycke ur det samlade förslaget, som förväntas, vore honom icke tillräckligt, då han icke visste, i hvilket sällskap det skulle komma. Men jag skulle vilja fråga den ärade talaren: tror han väl att, då förslaget kommer i sin helhet, vi andra skola vara beredda att i klump taga allt ihop på en gång? Det torde vara lättare att taga ett förslag som detta för att sedermera, om det befinnes passa in i det stora, allt omfattande förslaget, låta det kvarblifva, eller, om det icke passar in, då upphäfva äfven den nu antagna lagen eller förändra densamma.

Med afseende på uppskattning af vinsten af skogens afkastning ligger största svårigheten för en värdering däri, att de årliga afverkningarna variera så betydligt. Det är därför som det är så svårt att rättvist uppskatta skogsmarken, om skogen skall ingå i fastighetens taxering — årsafverkningen varierar så högst betydligt — och samme talare, jag nyss åsyftade, förklarade, att detta för närvarande icke är någon så stor olägenhet, därför att skördarna från skogen numera falla mycket tätare. Ja, det är en sanning, de falla tätare, men de blifva också af en relativt sämre art än de voro förut. I hvarje fall synes det mig, att då allmänheten har att vänta ett förslag, antingen detta eller något i ungefärlig öfverensstämmelse med förevarande förslag, läser den däruti se en uppmaning att med det snaraste verkställa alla afverkningar, som den har för afsikt att under den närmaste tiden i alla fall företaga, och därför ligger det i hvarje väntan en fara för att de bästa skogarna skola vara borta, när denna beskattning inträder. Det kan hända, att då inträffar det, som blifvit sagdt i annat sammanhang: »de gamla ekar äro fallna, och det finns blott pitprops kvar».

Herr talman, jag yrkar bifall till förevarande paragraf.

Lagförslag om
skogsaccis.
(Forts.)

Friherre Åkerhielm: Jag skall börja med att besvara en interpellation, som friherre Gripenstedt ställde till mig. Han uppgaf, att kammarrätten skulle velat bestämma minimum af skogsvärde, för hvilket accis borde utgå, till 25 kronor. Så är emellertid icke förhållandet. Kammarrätten har anslutit sig till den uppfattningen, att accis skulle börja utgå vid 100 kronors afverkningvärde, men kammarrätten föreslog tillika, att *deklarationsplikten* skulle inträda vid ett skogsvärde af 25 kronor, och detta gjorde kammarrätten med anledning af, att det naturligtvis skulle blifva ganska svårt att bedöma värdet på siffran, i synnerhet då man kom till högre belopp, och att det följaktligen lätt skulle kunna inträffa, att personer med den allra bästa vilja i världen skulle underlåta att deklarerera, därför att de ansåge det virke, som de hade att deklarerera för, icke hafva det för accispliktens inträdande bestämda värdet. För att skydda de deklarerande från följderna af underlåten deklARATION ansåg kammarrätten det bättre att sätta ett långt afstånd mellan siffrorna å ena sidan för deklarationspliktens inträdande och å andra sidan för skattepliktens, och föreslog sålunda 25 kronors värde för deklarationspliktens inträdande. Detta nu för att besvara friherre Gripenstedts fråga.

Hvad själfva saken beträffar, får jag för min del säga, att jag förstår mycket väl, att förslaget på många håll väckt betänkligheter och stora betänkligheter, men min uppfattning är, att dessa betänkligheter dels kanske icke äro så berättigade, dels äro väsentligt öfverdrifna. Den anmärkning, som i främsta rummet har gjorts, är ju om denna dubbelbeskattning. Det har sagts, att här inträffar en dubbelbeskattning, och det vill jag för min del icke förneka. Det kommer nämligen att inträffa dubbelbeskattning i åtskilliga sådana fall, där skogen är uppskattad till fulla värdet. För min del tror jag emellertid, trots allt som sagts i motsatt riktning, att, äfven om man vill bestämma taxeringsvärdena efter de grunder, som den ärade talare på gäflborgsbanken, hvilken senast hade ordet på förmiddagen, förordade, det i regeln icke blir fallet, att fastigheter upptaxeras till fulla värdet. Att, såsom af en talare på skaraborgsbanken uppgafs, taxeringen kan blifva så hög, att taxeringsvärdet till och med öfverstiger det verkliga värdet, torde vara ytterst sällsynt. Och om så skulle vara förhållandet, lär nog ändring i taxeringen kunna vinnas. Om talarer med detta yttrande afsåg en del kronoparker, som han omnämner i sin motion, förmodar jag, att de, som hafva till åliggande att bevaka kronans rätt i afseende å dessa kronoparker, icke skola underlåta att öfverklaga taxeringen. Nu kan man visserligen säga, att det är mera ovanligt, att man hos högre myndighet får ändring i taxeringsnämndernas beslut, då det gäller fastighets taxering. Ja, det är nog en sanning, men till väsentlig del tror jag detta förhållande beror därpå, att parterna i allmänhet föra sin talan på oriktigt sätt. Det är vanligt, då någon öfverklagar en fastighets taxering, att han icke har något annat att åberopa än att taxeringsvärdet är högre än det var förut, eller att hans granne

har ett hemman, som är mycket bättre, men som är lägre taxerad. Men en verklig utredning, en utredning, som t. ex. gifver vid handen, huru stor fastighetens areal är, upplyser om de olika egoslagen och annat, på grund hvaraf man kunde försöka komma till en verklig uppskattning, är mer sällsynt, och under sådana förhållanden är det ganska naturligt, att den högre myndigheten med den bästa vilja i världen att tillmötesgå önskingar om ändring i taxeringen icke kan på så beskaffade besvär göra det. Nu tror jag för min del, att endast i undantagsfall eller åtminstone i ganska få fall dubbeltaxering med tillämpning af denna författning kommer att inträda, och man får icke heller bortse från att, när för en egendom utgår skogsaccis å virke, som säljes, och accisen kommer att ingå i kommunens budget, behovet att uttaxera efter den allmänna grunden för kommunala utskylder blir minskadt, så att någon del af accisen kommer alltid tillbaka till fastighetsägaren. Det är för öfrigt klart, att lagstiftning i allmänhet icke kan ske för undantagsfall. Man får lagstifta för hvad man anser vara det allmänna förhållandet. Det gäller framför allt i fråga om skattelagstiftning att man måste bestämma skatterna efter sådana grunder, som äro tillämpliga i regel, och det kan icke undvikas, att man i enskilda fall råkar ut för att lagen i sin tillämpning verkar orättvist på ena eller andra hållet. Om herrarna vilja ganska vår nuvarande skattelagstiftning, tror jag, att man lätt skall kunna uppvisa fall, där det måste erkännas, att skatten, såsom den nu är anordnad, verkar mindre tillfredsställande, men sådant bör naturligtvis vara undantagsfall. Den förste talaren på gäffleborgsbänken anförde åtskilliga fall, som föreföllo något konstruerade i hans syfte, med hvilka han ville visa, huru accisen ofta komme att träffa orättvist, och jag tror det är mycket lätt att framdraga sådana fall, men lätt också att framdraga många fler fall, där skatten verkar tillfredsställande. Han anförde bland annat det, att om två afverka skog, hvars värde uppgår till samma belopp, och de således erlægga lika hög skogsaccis, kan det hända, att den ene gör förlust på försäljningen af virket och den andre vinst. Och det vore då enligt hans mening orättvist, att den ene skall betala samma skatt som den andre. Det kan så tyckas, men så måste det naturligtvis blifva med all objektbeskattning. Det kan icke undvikas, om man använder objektbeskattning, att sådana fall inträffa, och med det argumentet skulle man följaktligen aldrig böra begagna sig af dylik beskattning. Man skulle icke få pålägga konsumtionsskatter, icke få använda något slag af indirekta skatter, ty det kan ju icke förnekas, att dessa skatter drabba i ena fallet tyngre och i det andra lättare, utan resonemanget skulle konsekvent leda till, att öfver hela linjen det icke skulle få användas annat än den direkta rena inkomstskatten.

Herr statsrådet och chefen för finansdepartementet har i allmänna drag angifvit, huru han anser, att de svärfvande skattefrågorna skulle lösas. Det gick ut på, att man först skulle lösa frågan om skatten till staten, och detta skulle ske så, att denne hufvudsakligen skulle komma att bestå af en ren inkomstskatt.

Lagförslag om
skogsaccis.
(Forts.)

eventuellt kompletterad med förmögenhetsskatt. Sedan sambandet upplöstes mellan statsbeskattningen och den kommunala beskattningen, skulle man lösa frågan om kommunalbeskattningen, och därvid skulle i möjligaste mån användas objekt- och ersättnings-skatter, samt uttaxering efter inkomst hufvudsakligen få karaktären af en kompletterande beskattning. För min del kan jag icke finna annat, än att detta är den fullkomligt riktiga vägen. Härutinnan har jag samma uppfattning som talaren på blekingebänken, men en helt och hållet motsatt uppfattning mot den siste talaren på gefleborgsbänken, och jag kan icke heller dela den talarens uppfattning, att man bör anse objektbeskattning lämplig, endast då det gäller skatter till staten, men mindre lämplig, då det gäller skatter till kommunen. Enligt min uppfattning är det alldeles tvärtom. Jag kan naturligtvis förstå, att staten kan finnas böra taga ut en del skatt i form af objektskatt, men jag finner det synnerligen naturligt att kommunen gör det. En sådan skatt som t. ex. en fastighetsskatt eller en näringskatt är mycket rättvis i en kommun. Då en fastighetsägare eller en näringsidkare onekligen föranleder till väsentliga utgifter för kommunen i undervisnings-, fattigvårdshänseende och dylikt, är det väl påkalladt att taga ut skatt utan hänsyn till, huruvida fastigheten eller rörelsen lämnat afkomst eller icke, ty det skulle kunna inträffa att, om beskattningen utgår i förhållande till vinsten, en stor industriidkare, som ett år icke har vinst utan endast förlust, icke kommer att bidraga till kommunens utgifter med annat än den skatt, som kan belöpa sig på hans fastighet.

Jag delar icke heller den af samme talare framställda åsikten, att alla skattefrågor, hvarom nu talats, borde lösas i ett sammanhang. Det är ju en gammal känd sats att, då man försöker att gripa öfver för mycket på en gång, misslyckas det; vida lämpligare är att försöka lösa dessa frågor successivt, och jag tror, att den ordning, chefen för finansdepartementet tänkt sig, är fullkomligt riktig. Det synes mig också, att det kunde vara önskvärdt att göra försök just med tillämpning af den accis, som nu är i fråga, innan man ger sig in på en definitiv lösning af kommunalskattefrågan.

Följaktligen synes det mig ingalunda lämpligt att undanskjuta frågan till dess en lösning af kommunalskattefrågan i dess helhet kunde erhållas, och det skulle också vara bra underligt, om Riksdagen skulle ställa sig på den ståndpunkten, sedan Riksdagen i skrifvelse år 1905 anhållit, att Kungl. Maj:t »utan att afvakta en fullständig lösning af den kommunala skattefrågan täcktes låta utarbete och framlägga förslag» till ändring i skattelagstiftningen i det nu föreliggande syftet.

Jag skulle kunna instämma i hvad som här uttalats från flere håll, att det hade varit önskvärdt, att den provisoriska karaktär, som man afser åt den föreslagna lagstiftningen, också hade fått sitt uttryck i lagförslagets form, och jag kan icke se, att de skäl för annat förfarande, som sammansatta bevillnings- och lagutskottet här anfört, egentligen äro af någon större betydelse, men jag

tror å andra sidan att, då icke utskottet kunnat enas om förslag i sådant afseende, skulle man endast inveckla frågan om man nu ville söka få fram lagen i en dylik form.

Jag kan sanmanfatta min mening i denna fråga ungefär så, att det föreliggande förslaget undanröjer länge kända och med fullt fog såsom tyngande kända missförhållanden i en stor del af landet; att det är en riktig väg man slår in på, då man söker i möjligaste mån fylla kommunernas behof genom objektbeskattning; och vidare, att det föreliggande förslaget oakadt sina brister, brister, som äro lätt förklarliga, då man står inför något helt och hållet nytt, dock bör hälsas med tillfredsställelse såsom ett försök i rätt riktning, och jag anser slutligen äfven, att betänkligheterna mot förslaget gjorts väsentligen större, än hvad man i verkligheten har skäl till. På dessa grunder, herr talman, och då, i det läge frågan nu befinner sig, det enligt min mening från åtskilliga synpunkter vore olyckligt, om Första Kammaren genom ett beslut i en eller annan form skulle skjuta frågan från sig, kommer jag att afgifva min röst för utskottets förslag.

Lagförslag om
skogsaccis.
(Forts.)

Herr Lindblad: Då jag var ledamot i bevillningsutskottet, när denna skrifvelse kom till stånd, skall jag tillåta mig i största korthet anföra ett par synpunkter.

Jag är fullt beredd att skrifva under hvad friherre Gripenstedt anförde, att de, som varit med om denna skrifvelses aflåtande, blefvo öfverraskade att få ett sådant svar. Jag var icke allenast med om skrifvelsen utan var till och med beredd att lösa frågan om skogsbeskattning genom ändring af bevillningsförordningen, hvarom förslag då förelåg. Jag tror nämligen, att skogsbeskattningsfrågan icke är svårare att lösa än — för att göra en jämförelse med en annan näring — frågan om beskattning af grufhandteringen. Går man ut från detta, att dessa näringar kunna jämföras med hvarandra, tror jag, att frågan skulle kunna lösas precis lika lätt som den angående grufbeskattning. Frågar man nu, hvarför jag måste uttala betänkligheter mot föreliggande förslag, så är icke den synpunkt för mig vägande, som gjort sig gällande hos många här i kammaren, att det blefve en *dubbelbeskattning*, ty det är nog en erfarenhet, som vi få göra vid hvarje skattomläggning, att måhända under öfvergångstiden, sedan man pålagt nya skatter eller väsentligen går att höja gamla, vissa skatteobjekt, som förut varit beskattade, blefve dubbelskattade. Så snart man kommit in på progressiv beskattning, så har man erkänt, att en viss dubbelbeskattning kan få äga rum. I detta fall torde det dock vara öfvergående, och vid nästa fastighetstaxering kan taxeringen af skogsegendomar nedsättas så, att den kommer i förhållande till den beskattning, som drabbar öfriga jordbruksfastigheter.

Hvad är det då som gör mig betänksam? Jo, den nyheten i skattelagstiftningen, att man gör detta till en lag- och icke till en bevillningsfråga. Det är däri frågans kärnpunkt ligger, och detta vållar tvekan icke om beskattningsmöjligheten i och för sig

Lagförslag om
skogsaccis.
(Forts.)

eller om de skilda paragraferna, utan huruvida lagen kan komma att ställa sig hindrande i vägen för ett slutligt ordnande af skogsbeskattningen. Här hafva flera talare uppträdt efter hvarandra, friherre Tamm, grefvarne Wachtmeister och herr Olof Jonsson, hvilka framhållit att detta icke kan vara en *slutgiltig* lösning af skogsbeskattningsfrågan; samtidigt är dock Riksdagen färdig att gå denna väg, göra förslaget till *lag* och kanhända ställa så till, att detta blir den slutliga lösningen af nu omhandlade fråga. Ty vi hafva erfarenhet härom på ett liknande område: väglagen; där hafva vi en skatt i form af lag. Hvad ha vi då därvidlag funnit? Det ena ändringsförslaget efter det andra har framkommit, senast detta år. Hvad är det som gjort att dessa förslag blifvit förkastade? Landsbygdens representanter begära att få ändringar i väglagen, men hvilka äro de som göra, att dessa vägfrågor icke gått igenom i Riksdagen? Det är städernas representanter och de riksdagsmän, som äro bosatte i städerna. De hafva befarat, att frågan slutligen skulle glida in på, att vägunderhållet lägges på staten, och äro af naturliga skäl motståndare till en sådan förändring.

Nu har man fått fram äfven detta i form af lag; hvad blir naturligare än att motstånd mot blifvande ändringar göres af dem, som finna sig gynnade af denna tvåkronorsbeskattning, under det andra kommunala utskylder i många socknar utgå med 10 à 15 gånger bevillningen. I detta förhållande ligger en fara. På grund däraf anser jag för min del det vara ett ganska hårdt prof, som Riksdagen ställes på, då vi nu skola besluta oss på osedda kort, hvilket ha mycket erinran om att »svära på magistrerns ord». Ty vi veta icke, hvilket förslag kommer fram nästa år, eller huruvida det kan vinna Riksdagens gillande. Icke förty skola vi nu binda oss genom en lag.

Jag vill dock icke ställa mig afvisande eller rösta emot förslaget, och då här flera medlemmar af regeringen framhållit, att enligt deras mening lagen bör hafva provisorisk natur, samt äfven andra talare förklarar såsom sin önskan att den blefve af provisorisk art, vet jag icke hvarför icke Riksdagen då skulle ställa sig på den naturliga och försiktiga ståndpunkten, att i *klämman* eller själfva lagen slå fast, att det är en provisorisk lag, som vi taga. Det är icke nog med att tala vackra ord med afseende på lagens provisoriska beskaffenhet eller kanske i motiveringen skriva något därom. Det är en plikt för Riksdagen, att det kommer att stå i klämman, och därför förenar jag mig i det yrkande, som redan framförts af, bland andra talare, greve Fredrik Wachtmeister, och då vi komma till den paragraf, som rör lagens giltighetstid, kommer jag att yrka på, att den begränsas till vissa år, ty först då får Riksdagen skogsbeskattningsfrågan i sin hand, och först då kan man fatta, att det är en provisorisk lag. Det må vara att vi mena det, men då böra också orden fylla ut hvad vi hafva tänkt.

Frilherre Gripenstedt: Jag skall be att få rätta ett litet misstag, som jag nyss gjorde mig skyldig till. Jag säger: litet, ty det var ej stort. Det var, när jag nämnde att kammarrätten föreslagit 25 kronor såsom gräns för beskattningen. Det var, såsom frilherre Åkerhielm sade: »Kammarrätten har med afseende å hvad nu anförts velat hemställa, att skyldighet att afgifva deklARATION måtte förklaras åligga allenast den, som annorledes än till husbehof afverkat virke med ett värde å rot af minst 25 kronor». Jag tänkte verkligen icke på, att beskattningsgränsen skulle sättas olika mot deklaraTionsgränsen 25 kronor, så mycket mindre som jag icke i den kungl. propositionen funnit någon sådan skillnad gjord, och desto mera som finansministern nämnde, att man satt gränsen så högt *icke* för skattens skull, utan för att undvika besväret med alla dessa deklaraTioner. Jag drog däraf den slutsats, att skattegränsen och deklaraTionsgränsen skulle sammanfalla.

Lagförslag om
skogsaccis.
(Forts.)

Nu nämnde finansministern, att det var så besvärligt med dessa deklaraTioner. Därpå vill jag svara, att jag kan icke tro, att en deklaraTion på ett litet belopp skall vara besvärligt. Gäller det däremot stora belopp, virkesmängder af olika slag, då blir deklaraTionen högst besvärlig.

Så sade finansministern äfven, att beloppen skulle blifva så små, att det icke lönade mödan att beskatta dem. Ja, det är sant: hvart och ett för sig skulle blifva det. Det exempel jag framdrog visar dock, att från den allmänning jag omnämnde försäljningsbeloppen uppgingo till sammanlagdt 4- å 5,000 kronor, ehuru därför, att summan var fördelad på små lotter, det ej skulle blifva accis.

Herr Trygger: Då jag nu i likhet med förra året kommer att biträda förslaget om skogsaccis, ber jag att få betona, att jag därmed icke på något sätt intager slutlig position till det af finansministern antydda sättet för lösning af frågan om den kommunala beskattningens anordnande. Det sammansatta bevillnings- och lagutskottet har i sin motivering gjort ett liknande uttalande, och statsrådet själf har här förklarat, att han ställer sig i denna del på samma ståndpunkt. Vid sistnämnda förhållande måste jag erkänna, att det är för mig svårt att förstå, huru statsrådet kunnat tillmäta förslagets antagande eller förkastande af denna kammare en så stor betydelse, som han gjort. Vare sig kammaren, såsom jag hoppas, antager förslaget om skogsaccis eller förkastar det, är det miu öfvertygelse, att kammaren med varmt intresse afvaktar statsrådets utredning och förslag i fråga om beskattningen, och att kammaren kommer att underkasta finansministerns stora skatteförslag den grundliga och den sakliga pröfning, som en om sitt eget ansvar medveten kammare är skyldig icke minst en regering, för hvilken den hyser förtroende.

Herr Barthelson: Jag har begärt ordet med anledning af en talares yttrande med afseende å de exempel på för hög fastig-

Lagförslag om
skogsaccis.
(Forts.)

hetsuppskattning, som jag anförde i min motion med anledning af Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående lag om skogsaccis. Oaktadt detta ämne strängt taget icke tillhör den föreliggande frågan, tillåter nog kammaren, att jag bemöter hvad den ärade talaren anförde.

Den ärade talaren sade, att dessa för höga taxeringar icke behöft förekomma, om vederbörande gjort sin skyldighet att öfverklaga desamma. Jag ber då att få säga, att, när för hög taxering af kronopark anses äga rum, klagan däröfver alltid af vederbörande föres, och att därvid angifves såväl arealen som virkesmängden å den ifrågavarande skogen, där så är möjligt, äfvensom senaste årens afkastning i både virkesmängd och kapital. Jag kan för min del icke finna annat, än att dessa uppgifter borde vara afgörande i fråga om bestämmandet af taxeringsvärdet å skog, som man vet skötas efter uthålligt skogsbruk, och där således virkesafkastningen är från år är densamma. Emellertid hafva dessa klagomål hos kammarrätten och Kungl. Maj:t i högst sällsynta fall föranledt ändring. Speciellt kan jag nämna, att jag i dag i domänstyrelsen fått underrättelse om, att kammarrätten fastställt taxeringsmyndigheternas uppskattning af kronoparken Fagerlid i Elfsborgs län, som står omtalad i min nämnda motion, och som taxerats till öfver 600 kronor per hektar.

Oaktadt skogen är belägen tre fjärdingsväg från järnväg och icke har någon betydlig eller mer än normal virkesmassa, har den, som innehåller cirka 118 hektar uppskattats till det höga beloppet af 80,000 kronor mot förutvarande 13,000, ehuru densamma enligt skogstjänstemännens på skogsafkastningen stödda beräkningar skulle vara värd allenast 20,500 kronor.

Jag har intet vidare att tillägga.

Herr Östberg, Johan: Jag anser mig böra yttra några ord med anledning af en del erinringar, som framstälts mot hvad jag anförde under förmiddagen. Af det sammansatta utskottets ordförande har gjorts gällande, att vid den undersökning, som den s. k. skogsskattekommittén senast företog till utrönande af, om i taxeringsvärdena skogsvärdena kunde anses tillbörligen inbegripna, på den frågan kommit det svaret, att man i allmänhet icke kunde anse, att så varit förhållandet. Svaret beror ju ytterst på dens åskådning, som svarar, och hvad han menar med, att tillbörligt skogsvärde skall vara inbegripet.

Men jag vill nu fästa uppmärksamheten på, att, sedan denna kommitté arbetat slut, en ny fastighetstaxering ägt rum år 1908, därvid fastighetsvärdena högst betydligt höjts, och jag vill fästa uppmärksamheten på hvad en ärad talare på jämtlandsbänken på förmiddagen yttrade, nämligen att skogsfastigheter, som befinna sig i bolags, herremäns eller statens händer nästan alltid blifva högt eller öfvertaxerade. Vid sådant förhållande tror jag, att på många håll man nu genom detta idkeliga tal om taxeringsvärdets rätta förhållande till det verkliga skogsvärdet med den sista taxe-

ringen kommit upp till ett medelvärde, som i stort sedt kan anses vara skäligt.

Nu skola vi vidare erinra oss, att detta taxeringsvärde står fast fem år i sänder, och att skogsaccisen jämväl skulle uttagas, då skogen afverkas. Bland anledningarna till förändring i taxeringsvärde under en taxeringsperiod finnes icke upptagen skogsafverkning. Således, om en person företager en större afverkning i början af en taxeringsperiod, får han i allt fall skall skatta för hela taxeringsvärdet, såväl till stat som till kommunen, för ytterligare fyra år. Först därefter kan ändring ske.

Nu har man sagt, att, om accisen kommer till stånd, taxeringsvärdena, där de äro för höga, komma att rättas därefter. Är det verkligen någon af herrarne, som tror, att lagen om skogsaccis skall hafva det ringaste inflytande på taxeringsvärdenas sättande, så tror jag, att herrarne skola blifva skäligen bedragna i det afseendet i framtiden.

Här har utskottets ordförande vidare sagt, att skogssocknarne dock hafva en ofantlig mängd utgifter just på grund af skogsafverkningen, och att det är så mycket mer berättigadt att gifva dem ersättning genom denna nu föreslagna skatt, som industrikommunerna, där sågverken eller trämassfabrikerna finnas, ju alltid få sin stora vinst genom beskattning af rörelsen där. Men jag fäste på förmiddagen uppmärksamheten på, att de stora trävarubolagen, som man väl egentligen vill åt med detta och som i allmänhet nog just nu icke hafva så lysande affärer, som en del personer föreställa sig, helt naturligt komma att låta det hela gå ut öfver industrisocknarne, då de vid taxeringarna i industrisocknarna hafva rätt att draga af, vid beräkningen af sin inkomst, värdet af det virke, för hvilket de redan beskattats. Ju högre detta värde sättes, desto större blir minskningen i industrisocknarnes skatteintäkter från bolagen. Man får nu en slags officiell sättning af värdet genom skogssocknarnes taxeringar till accis, och i det afseendet komma de nog att icke lägga fingrarna emellan, då deras egen fördel sammanfaller med minskningen i inkomst för industrisocknarne. Det är emellertid i regel där, som de största utgifterna falla, ty skogsafverkningen sker ju vanligen dels af bofaste hemmansägare i vederbörande skogssocken dels af bofaste hemmansägare från andra socknar, som draga till skogssocknarne för afverkningen och ofta ej åsamka skogssocknarne någon som helst tunga.

Man har här i denna lagstiftningsfråga erkänt, att det föreligger en dubbelbeskattning, men man menar, att det i praktiken ej vore så farligt. Jag tillåter mig emellertid häremot framhålla, att dubbelbeskattningen är så mycket mer att fästa sig vid, som den nuvarande fastighetsbevilningen är en objektskatt och i många fall en ren sådan. Man skulle således lägga en ny objektskatt till en gammal objektskatt, och det är det, som jag för min del vill motsätta mig innan man ändrat den gamla. Man skulle nämligen här ej lägga en objektskatt till en inkomstskatt — då hade förslaget kunnat vara mera hållbart — utan en ny objektskatt till

Lagförslag om
skogsaccis.
(Forts.)

en redan befintlig sådan. Man säger till fastighetsägaren, som kanske redan nu betalar i skatt långt mer, än som afkastningen berättigar till: det är ej nog med, att Ni ej har inkomst, som motsvarar taxeringsvärdet på Er jordegendom, utan när Ni rör er skog, så, fastän Ni skattat i många år till stat och kommun långt mer, än Ni efter Eder inkomst skolat, skall Ni också skatta till kommunen för att lätta bördan för andra i kommunen, således äfven för sådana fastighetsägare därinom, som hafva det bättre, därigenom att de hafva en stadigvarande och lätt förvärfvad hyresinkomst.

Man kan härtill icke genmäla, att man ej får räkna så noga i beskattningsafseende och att man ej kan tänka sig, att hela skatteproblemet skall lösas på en gång. Ja, det är möjligt, att man icke kan lösa hela skattefrågan på en gång, men man bör få se grundlinjerna först, innan lösningen börjar. Såvidt jag känner förhållandena från Preussen, förelåg där ett enhetligt system till både kommunal och statlig beskattning, innan man fattade sina beslut om reformer. Där gick detta för sig.

Man säger vidare, att den nu föreslagna beskattningen skall vara provisorisk. Att den beskattning, som nu tilläfsventyrs införas och som skall leda till fondering för kommunändamål, efter någon tids förlopp skall tagas bort, är väl föga rimligt. Det går nog ej, sedan accisen, blifvit införd och kommunerna vant sig vid den. Den nu projekterade accisen blir nog blott, såsom här sagts, provisorisk i den mening att man med tiden kommer att öka accisbeloppet.

Nu säges, att man skall taga den föreslagna lagen därför att den är en sten i en byggnad, som man skall vidare bygga och i hvilken den skall passas in. Men huru byggnaden skall se ut, och om stenen vi nu skola ditlägga passar i byggnaden, det vet ingen.

Man säger, att det dock är ett trängande behof för vissa socknar att få accisen. Ja, det är ju möjligt, men skall därför hela Sverige åläggas denna skatt? Det finnes andra socknar, där genom denna beskattning jordbruksfastighetsägarna blifva otillbörligt betungade.

Så säger man, att denna objektbeskattning redan är godkänd af Andra Kammaren såsom ett led i det kommande skattesystemet, och allraminst Första Kammaren bör motsätta sig, att objektbeskattning ingår såsom ett led vid ett framtida ordnande af våra skatter. Men jag tror icke, att Andra Kammaren för sin del leddes af någon öfvertygelse om objektbeskattningens speciella fördel vid kommunal beskattning, utan den leddes nog hufvudsakligen af ett begär att särskildt beskatta skogsafkastningen och i synnerhet den skogsafkastning, som stannar i bolags händer.

De anmärkningar, som äro gjorda mot denna lag, hafva ju varit många. För mig står det klart, att jag icke kan ur de skattskyldiges synpunkt — äfven dem måste man tänka på, hvilka icke hafva så stora skogar och så stor skatteförmåga — vara med om att lägga på dem till förmån för respektive kommuner en ob-

jektsskatt vid sidan af den nuvarande fastighetsskatten. Det har icke påvisats och lär ej kunna påvisas, att dessa personer med hänsyn till de kommunala anordningarne hafva speciell skyldighet att betala en extra skatt.

Lagförslag om
skogsaccis.
(Forts.)

Jag kan ej heller vara med om denna skatt såsom led i ett kommande, hvars konturer icke här äro framlagda. Men jag är för min del fullkomligt beredd att afskilja fastighetsbevilningen, låta den i sin helhet stå kvar såsom ren fastighetsskatt och genom inkomstskatt beskatta icke blott den afkastning, som går genom skogsproduktion, utan äfven den inkomst af fastighet, som erhålles genom jordbruk, trädgårdsskötsel och annan rörelse i sammanhang därmed, ty utan en sådan ordning kommer man naturligtvis icke till någon rättvisa i beskattningsväg med afseende å jordbruket och dess binärningar. Men att taga denna lag fristående och tänka sig den endast provisorisk anser jag vara ett felgrepp.

Man säger, att det dock är så brådskande. Skatten kommer ju emellertid i alla fall ej i tillämpning förr än år 1911, och är det gifvet, att skogssocknarne ej reda sig ännu en tid med de efter numera väsentligt förhöjda taxeringsvärden utgående skatterna? Är det å andra sidan så gifvet, att de under blomstrande trävarukonjunkturer uppskrufvade prisen på skogsfastigheter verkligen äfven framdeles skola motsvara de »verkliga värdena»? Är det ej sannolikt, att en hel del skattskyldiga, som under dessa höga konjunkturer lagt sig till med skogsfastigheter, i dessa dagar få dragas med taxeringsvärden och däraf följande skatter, hvilka icke stå i någon god proportion till de »verkliga värdena»?

Herr talman, jag vidhåller mitt yrkande om afslag.

Efter det öfverläggningen förklarats härmed slutad, yttrade herr talmannen, att i afseende på den nu föredragna paragrafen vore framställda följande yrkanden:

1:o) att densamma skulle godkännas; 2:o) af herr *Bohnstedt*, *Knut*, att paragrafen skulle godkännas med den ändring, att näst efter orden »för afverkadt virke» tillades orden »inom Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län»; samt 3:o) att paragrafen skulle afslås.

Sedermera gjorde herr talmannen propositioner jämlikt dessa yrkanden och förklarade sig anse propositionen på paragrafens godkännande enligt utskottets förslag vara med öfvervägande ja besvarad.

Votering begärdes, i anledning hvaraf herr talmannen upptog hvarvt och ett af de återstående yrkandena med hemställen, huruvida kammaren ville antaga detsamma till kontraposition i den förestående hufvudvoteringen; och förklarade herr talmannen sig finna de härå afgifna svaren hafva utfallit med öfvervägande ja för deras mening, som ville till kontraposition antaga afslag.

Herr *Bohnstedt*, *Knut*, äskade emellertid votering jämväl om kontrapositionens innehåll, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en så lydande omröstningsproposition:

Lagförslag om
skogsaccis.
(Forts.)

Den som till kontraposition i hufvudvoteringen
1 § i det af sammansatta bevillnings- och lagutskottet i p
1 af dess utlåtande n:o 4 framställda lagförslag antager afslag å
ifrågavarande paragraf röstar

Ja;

Den det ej vill, röstar

Nej

Vinner Nej, har till kontraposition i nämnda votering
antagits godkännande af paragrafen med den af herr Knut Bohn-
stedt föreslagna ändring.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna
hafva utfallit sålunda:

Ja — 92;

Nej — 36.

Härefter uppsattes, justerades och anslogs för hufvudvoterin-
gen en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som godkänner 1 § i sammansatta bevillnings- och lag-
utskottets i utlåtande n:o 4 punkten 1 framställda lagförslag,
röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslås ifrågavarande paragraf.

Vid slutet af den häröfver anställda omröstningen befunnos
rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 92;

Nej — 35;

2 och 3 §§.

Godkändes.

4 §.

Denna paragraf lydde sålunda:

Taxeringen till skogsaccis verkställs af kommunalnämnden samt
har till ändamål att genom uppskattning fastställa virkets skogs-

värde eller det värde å rot, virket efter ortens pris ägt, då det afverkades.

Taxering kan dock efter beslut af kommunalnämnden verkställas af ordföranden jämte utsedda delegerade af nämnden; och gäller hvad i denna lag stadgas om kommunalnämnden i sådant fall om dylik delegation.

Reservation hade afgifvits af herr *Wester* och friherre *Fleming*, hvilka ansett utskottet hafva bort, i anledning af herr Åkerlunds motion n:o 213, företaga de af denne föreslagna ändringar i föreliggande lags fjärde och följande paragrafer, åsyftande att taxeringsnämnd i stället för kommunalnämnd skulle handhafva här ifrågavarande taxering.

Herr *Wester*: Då kammaren nu i princip antagit en ny skatteförordning, ligger det stor vikt uppå, att denna i sin tillämpning från början läggas i goda händer; men kan det då vara lämpligt att kommunalnämnden skall utgöra taxeringsmyndigheten i detta fall? Kommunalnämnden är vald för ett helt annat ändamål, den skall hafva hand om socknens finanser samt sörja för fattigvård, hälsovård o. s. v. Är det då ej något olämpligt uti att kommunalnämnden, hvilken handhafver socknens affärer och som så ofta har svårt för att få debet och kredit att gå ihop, här skall utgöra taxeringsmyndighet och beskatta dessa skogsägare och bestämma skogsaccisen? Jag för min del finner detta olämpligt och för lags framtid högst oegentligt. Om man däremot antager taxeringsnämnden såsom den myndighet, som skall verkställa detta, är det gifvet att det kommer i bättre läge, ty taxeringsnämnden behandlar ju andra taxeringsfrågor och har alltså mycket lättare att sätta sig in i denna nya förordning i afseende å skogsaccis. Kommunalnämnden är som sagdt vald för helt andra ändamål, då taxeringsnämnden är vald med speciell uppgift att verkställa taxeringar.

Nu invänder man, att taxeringsnämnden hinner ej med detta uppdrag. Ja, det kan ju så vara att taxeringsnämnden har ganska mycket att göra, men icke förty hafva vi många riksdagsmän, som äro ordförande uti taxeringsnämnder och hvilka mycket väl medhinna detta uppdrag fastän under pågående riksdag.

Jag skall icke vidare uppehålla kammarens tid utan endast be att få yrka bifall till herr Åströms motion i afseende å 4 §.

Herr *Rudebeck*: Jag skall endast be att få yrka bifall till utskottets hemställan, som innehåller att ifrågavarande uppdrag skall lämnas åt kommunalnämnden. Jag vill icke upptaga tiden med att upprepa hvad som förut blifvit från flera håll sagdt i denna fråga. Sammansatta bevillnings- och lagutskottet i år har haft samma uppfattning som lagutskottet uttalade i fjol och som framhålles uti utlåtandet, nämligen att kommunalnämnden kan vara mycket väl skickad att utföra uppdraget. Naturligtvis kommer vid tillsättandet af kommunalnämnden hänsyn att tagas till de förhållanden, med hvilka den hädanefter kommer att arbeta,

Lagförslag om
skogsaccis.
(Forts.)

och hvad särskildt beträffar kommunalnämnderna i de socknar, där skogsafverkning i större mängd förekommer, torde dessa redan vara så grundligt förtrogna med ifrågavarande ärenden att om deras kompetens icke gärna lär kunna råda något tvifvel. Jag yrkar således bifall till utskottets hemställan.

Öfverläggningen ansågs härmed slutad, hvarefter herr talmanen yttrade, att beträffande förevarande § yrkats, dels att densamma skulle godkännas i enlighet med utskottets förslag, dels ock, af herr *Wester*, att paragrafen skulle godkännas med den ändring, som föreslagits i herr Åkerlunds motion n:o 213.

Sedermera gjordes propositioner enligt dessa yrkanden och förklarades propositionen på godkännande af utskottets förslag vara med öfvervägande ja besvarad.

5 §.

Föreliggande paragraf lydde sålunda:

Taxeringen har till föremål:

a) virke, som under nästföregående år afverkats, där ej virket blifvit användt för sådant ändamål, hvarom i 7 § förmåles, eller ock blifvit upplagdt till användning för dylikt ändamål;

b) virke, som varit upplagdt till användning för i 7 § öförmäldt ändamål och af sådan anledning icke förut taxerats, men under nästföregående år afyttrats annorledes än i samband med fastigheten eller eljes af ägaren användts för annat ändamål än i 7 § sägs.

Virket skall med afseende på taxering anses afverkad först då det blifvit så tillredt och upplagdt, att dess mängd kan bestämmas, samt, hvad beträffar kolvirke, först då det blifvit rest eller lagdt till kolning eller förts från skogen för att annorstädes kolas. Har virket, sedan det fällts men innan med detsamma vidtagits sådan åtgärd som nu är sagd, sålts eller eljes af annan förvärfvats, skall det dock anses hafva blifvit afverkad, när det såldes eller eljes af annan förvärfvades.

Beträffande denna paragraf hade i afgifven reservation herr *Fahlén* ansett, att utskottet bort för paragrafen föreslå denna lydelse:

Taxeringen sker för ett från och med den 1 juni det nästföregående året till och med den 31 maj det år, taxeringen förättas, räknadt afverkningsår samt har till föremål:

a) virke, som under afverkningsåret afverkats — (= Kungl. Maj:ts förslag) — ändamål;

b) virke, som — (= Kungl. Maj:ts förslag) — — men under afverkningsåret afyttrats — — (= Kungl. Maj:ts förslag).

Herr *Fahlén*: Beträffande Kungl. Maj:ts förslag att beskattningsåret skulle sammanfalla med kalenderåret hafva, på sätt utskottets betänkande framgår, skiljaktiga meningar gjort sig gällande inom utskottet, i det åtskilliga utskottsledamöter hafva ansett det

vara lämpligare att få bestämdt ett särskildt afverkningsår i öfverensstämmelse med hvad lagutskottet i fjol föreslog. Då jag tillhör dessa reservanter, skall jag be att i korthet få framföra de hufvudsakliga skäl, som föranlett mig att omfatta den senare meningen.

Jag ber då att till en början få återropa hvad som uttalades af skogsbeskattningskommittén, hvilken hade denna fråga före och underkastade den en mycket noggrann och ingående pröfning. Kommittén anför, att resultatet af afverkningen kan icke öfverskådas förr än på våren, då man först erhållit kännedom om huru mycket som afverkats under hela den föregående afverknings-saisonen; den framhåller vidare, hurusom en vinterafverkning praktiskt taget måste betraktas som en odelbar enhet och hurusom deklaration och taxering skulle i hög grad försväras, om ej rent af omöjliggöras, därest man skulle välja kalenderåret till beskattningsår, och kommittén kommer därför med nödvändighet till det resultatet, att beskattningen till skogsaccis bör hänföra sig till ett särskildt afverkningsår. Kamrarrätten, som noga granskade dessa kommitténs uttalanden och därpå grundade förslag, kom till samma resultat, hvilket äfven var fallet med lagutskottet i fjol. Utskottet ingick nämligen i noggrann pröfning af detta spörsmål och, såvidt jag vill erinra mig enhälligt, tillstyrkte förändring i det då framlagda kungl. förslaget. Herr finansministern har visserligen gjort åtskilliga erinringar gentemot en sådan förändring, men å andra sidan också erkänt befogenheten af de anmärkningar, som framstälts mot att göra kalenderåret till beskattningsår.

En följd af att omlägga beskattningsperioden på sätt reservanterna föreslagit blir gifvetvis, att man icke kan betjäna sig af pröfningsnämnden såsom andra instans efter kommunalnämnden. I det hänseendet hafva vi i dag hört hurusom invändningar gjorts däremot. Man har nämligen sett sig nödsakad föreslå att i stället för till pröfningsnämnden öfverlämna åt Konungens befallningshafvande att pröfva och afgöra inkommande besvär öfver kommunalnämndens taxeringsåtgärder. I detta hänseende anförde herr statsrådet, att det vore en fördel att hafva pröfningsnämnden såsom andra instans, därför att där skulle finnas mera sakkunskap, då det gällde att afgöra dylika klagomål. Jag är icke öfvertygad om att det skälet är så tungt vägande; fast hellre skulle jag tro, att en mera ingående och allsidig pröfning skulle vara att förvänta från Konungens befallningshafvande. Jag tror också att man därigenom skulle undkomma en hel del af de klagomål till högre instans, som annars sannolikt ifrågakomma.

När det gäller att deklarerera afverkadt virke, ställa sig naturligtvis förhållandena olika i olika landsdelar, men hvad de skogproducerande länen och särskildt de norrländska beträffar, veta vi ju att afverkningen börjar på hösten och slutar på våren och att detta af vederbörande afverkare sammanföres uti ett års räkenskaper. Att dela på det afverkningsbelopp, hvilket framkommit under vintern, tror jag, med den erfarenhet jag åtminstone har, skall vålla mycket stora svårigheter. Jag fäster mig också

Lagförslag om
skogsaccis.
(Forts.)

särskildt vid att lagen stadgar, att den deklarationsskyldige skall ingifva till kommunalnämnden eller taxeringsmyndigheten sina tumlistor och sina afverkningsjournaler. Det är väl ganska osannolikt eller åtminstone osäkert att i dessa journaler någon skillnad göres emellan hvad som afverkats före och efter årsskiftet.

Nu bemötas dessa invändningar i den kungl. propositionen sålunda, att statsrådet förklarar, att den tidpunkt, då accisskyldigheten eller rättare deklarationsskyldigheten praktiskt sedt kommer att inträffa, blir den, då virket är föremål för s. k. intumning, åtminstone icke tidigare. Sådan intumning plägar ju i allmänhet ske på våren, och följaktligen skulle det virke, som afverkades på hösten, icke blifva föremål för den deklaration, som afgifves nästföljande år, för så vidt det ej blifvit intummadt. Nu synes mig ett sådant resonemang i alla händelser ej stå i öfverensstämmelse med hvad lagen stadgar och tvifvelaktigt, om det i praktiken vinner tillämpning. I lagen heter det nämligen, att virket skall vara underkastadt deklaration, när det är så tillredt och upplagdt, att dess mängd kan bestämmas, och jag är långt ifrån öfvertygad om att en procedur sådan som förespeglas af herr statsrådet kommer att godkännas af vederbörande kommunalnämnder. Man kan nämligen tänka sig att, med ledning af statsrådets resonemang, en deklarationsskyldig underlåter att deklarerera för sitt före den 1 januari afverkade virke. Om nu kommunalnämnden, som naturligtvis mycket väl vet hvilket virke i socknen som för hvarje ägares räkning afverkats, i kraft af lagens tydliga bestämmelser på-för detta accis trots det att deklaration uteblifvit, kan ju den skattskyldige eller deklarationsskyldige löpa risken att blifva för högt taxerad, men icke desto mindre gå förlustig sin klagorätt. Det är sådana rent praktiska skäl således, som föranledt min reservation, och jag tror att det skulle vara ur sådan synpunkt lyckligt, om en förändring, sådan som den jag föreslagit, blefve vidtagen i lagen.

Jag tror icke, särskildt med hänsyn till hvad i dag så många gånger framhållits, att lagen är att anse såsom provisorisk, att detta bör möta några betänkligheter. Om lagen i en framtid behöfver förändras, lärer väl denna bestämmelse icke medföra några oöfverstigliga hinder. Förändring i öfriga delar af förslaget lärer nog då blifva erforderlig, särskildt hvad beträffar kommunalnämnden såsom taxeringsmyndighet och kanske äfven i andra delar.

Nu har anmärkts, att den tid, som står den deklarationsskyldige till buds enligt reservanternas förslag, skulle blifva väl kort. Det kan ju så synas, men jag tror dock icke att det bör möta så synnerliga svårigheter för den deklarationsskyldige att bli färdig med sin deklaration till den 1 juni, men har han dessförinnan icke hunnit utarbete sina deklarationsuppgifter, så hafva reservanterna i år just för sådana fall gjort ett tillägg motsvarande det som finnes i inkomstskatteförordningen, hvarigenom efter anmälan anstånd skulle kunna beviljas till den 15 juli. Häremot invändes måhända, att den tid, som då skulle stå till buds för kommunalnämnden att verkställa taxeringarna, skulle blifva för kort, då den

endast skulle blifva en månad. Men jag kan ej föreställa mig att icke kommunalnämnden med de förberedelser, den är i tillfälle att kunna vidtaga, icke skulle kunna blifva färdig med sitt arbete inom föreskrifven tid.

Jag tillåter mig yrka bifall till reservationen.

Herr statsrådet Swartz: Såsom jag redan förut vid principdebatten framhållit, synes mig fördelen med att hafva kalenderåret i stället för afverkningsåret såsom norm egentligen ligga däri, att andra instansen vid sådant förhållande kan blifva pröfningsnämnden, och jag vågar i allt fall tro, att när det gäller beskattningsärenden af denna art, är det af ganska stor betydelse att andra instansen blir en myndighet med den erfarenhet i afseende å beskattningsfrågor i allmänhet som pröfningsnämnden besitter. Det har ju framhållits och icke utan fog såsom ett stort önskemål, att taxeringsnämnden skulle vara den första taxeringsmyndigheten, som skulle hafva med detta att skaffa, och icke kommunalnämnden. Detta har dock visat sig stöta på sådana praktiska svårigheter, att det icke låter sig göra, men det önskemålet mynnar dock ytterst ut i att pröfningsnämnden skulle blifva den andra instansen. Tager man däremot afverkningsåret, skulle detta vara omöjliggjordt, därför att deklarationerna hinna ej inlämnas och prövas af taxeringsnämnden så tidigt, att andra instansen kan blifva pröfningsnämnden, utan ärendet går till Konungens befallningshafvande.

Nu har det sagts, att det skulle möta svårigheter att deklarerera med afseende å hvad som afverkats under kalenderåret i stället för hvad som afverkats under afverkningsåret, men efter de uppgifter, som jag emellertid fått genom personer, som skaffat sig dessa från fullt sakkunnigt håll, äro de tumlistor, som nu komma att i allmänhet läggas till grund för beskattningen, alltid daterade, och sålunda är det icke svårt att veta, till hvilket år de hänföra sig.

Om nu det varit så, att utskottet hade varit enigt om att taga afverkningsåret eller hade ansett det vara att föredraga framför kalenderåret, skulle jag för min del ha kunnat acceptera detta nu, likaväl som jag kunnat göra det i fjol, om förslaget då blifvit antaget. Men nu är det på det sättet, att utskottets majoritet funnit de skäl, som varit anförda i propositionen för kalenderåret i stället för afverkningsåret, vara så pass starka, att utskottet, oakadt förra årets utskott gick med på afverkningsåret, nu förenat sig med Kungl. Maj:t om kalenderåret.

Jag tror, att jag under sådana förhållanden har rätt, då jag uttalar en farhåga för att, om i detta stycke en afvikelse sker från utskottets förslag, detta skulle kunna vara en tufva, på hvilken lasset kan välta. Jag ber därför att få hemställa om bifall till utskottets förslag oförändradt.

Herr Rudebeck. Jag vill tillägga blott några ord. Det är, såsom reservanten herr Fahlén yttrade, visserligen så, att vid be-

Lagförslag om
skogsaccis.
(Forts).

handlingen inom skogsskattekommittén af denna fråga man kom till det resultat, att det skulle vara bättre att taga afverkningsåret än kalenderåret, men det är med denna fråga som med så många andra särskildt på detta område, att meningarna om densamma äro mycket delade, och fullt ut lika sakkunniga företräda såväl den ena som den andra meningen. Med hänvisande till hvad jag i mitt första yttrande i dag framhållit för utskottspluralitetens mening, vill jag, när utskottets majoritet enat sig om detta förslag i syfte att vinna största möjliga enighet, och då ett afslag på den nu föredragna paragrafen skulle kunna ha en särskildt ödesdiger påföljd, hemställa, huruvida man verkligen bör utsätta sig för en sådan risk, helst den sak, hvarom det här gäller, måste anses vara af jämförelsevis underordnad betydelse i förhållande till det stora hela.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Efter det öfverläggningen ansetts härmed slutad, gjordes jämligt förekomna yrkanden propositioner, först på paragrafens godkännande enligt utskottets förslag samt vidare därpå att paragrafen skulle antagas med den af herr Fahlén i hans reservation föreslagna lydelse; och förklarades den förra propositionen, hvilken upprepades, vara med öfvervägande ja besvarad.

6 och 7 §§.

Godkändes.

8 §.

Denna paragraf hade i förslaget följande lydelse:

8 §.

Befinnes vid den uppskattning, som för taxeringen äger rum, att skogsvärdet sammanlagdt icke uppgår till 200 kronor, skall det ej till taxering upptagas.

I öfrigt iakttages vid taxeringen, att det för en hvar accis-skyldig sammanräknade skogsvärdet utföres i fulla tiotal kronor, så att öfverskjutande belopp, som icke uppgår till fullt tiotal, bortfaller.

Vid denna paragraf hade reservation afgifvits af herr *Wester* och friherre *Beck-Friis*, hvilka ansett, att beloppet »200» bort ändras till »100».

Friherre *Gripenstedt*: Under principdebatten framförde jag några anmärkningar rörande denna paragraf. Jag framhöll, att det riktiga nog vore, att intet minimibelopp sattes, utan att hela första stycket af paragraf 8 finge utgå. Af praktiska skäl kommer jag emellertid att göra det yrkandet, att i stället för 200 kronor sättes 25 kronor.

Jag ber att få framställa detta yrkande.

Herr Rudebeck: Jag ber att få yrka bifall till utskottets förslag. Utskottet har kommit till den uppfattningen, att denna bestämmelse är den lämpligaste, och detta af samma skäl, som anfördes förlidet år. Jag ber, som sagdt, att få yrka bifall till utskottets förslag.

Lagförslag om
skogsaccis.
(Forts.)

Friherre Beck-Friis, Carl Joachim: Då Kungl. Maj:t förlidet år framlade sin proposition, var minimibeloppet satt till 100 kronor. Utskottet höjde det emellertid till 200 kronor, och Kungl. Maj:t har i år framlagt detta förslag. Jag skall emellertid be att få yrka bifall till den af herr Wester afgifna reservationen, hvori han föreslagit, att beloppet måtte sättas till 100 kronor.

Herr statsrådet Swartz: Jag skall däremot be att få yrka bifall till utskottets förslag oförändradt. Jag skall be att få erinra herrarna därom, att i fjol satte Kungl. Maj:t beloppet till 100 kronor. I Andra Kammaren väcktes emellertid motion om, att beloppet skulle sättas till 300 kronor, och lagutskottet framgick med anledning däraf med ett förslag om 200 kronor. Däremot fanns icke någon reservation från Andra-kammare-håll. I år har Kungl. Maj:t föreslagit det belopp af 200 kronor, som lagutskottet i fjol stannade vid, och utskottet har i år i det stora hela enat sig om detta förslag. Om nu här ifrån Första-kammare-håll, i afsikt att åstadkomma en sammanjämkning med beslut från Andra-kammare-håll, skulle tagas en annan siffra, vare sig 25 eller 100 kronor, vill jag fästa uppmärksamheten på, att där kan icke fattas beslut om högre belopp än 200 kronor, enär där icke föreligger någon motion härom, under det att i fjol fanns förslag om 300 kronor. Jag misstänker, att Andra Kammaren måste känna sig ganska besviken i sin förhoppning att få dessa 200 kronor fastslagna, i händelse man söker att, genom fattande af ett annat beslut här, sammanjämkningsvis komma till en lägre siffra. Och jag fasthåller vid, att detta är en icke ofarlig tufva, som kan komma att välta hela lasset.

Friherre Gripenstedt: Herr statsrådet och chefen för finansdepartementet har under principdebatten afgifvit den förklaringen, att han tillmätte förslaget antagande den största betydelse. Men att han skulle hålla så mycket icke allenast på förslaget grundprinciper, utan äfven på dess allra minsta detaljer är ännu mer ägnadt att väcka uppmärksamhet. Jag kan dock icke tro, att dessa små detaljer kunna ha något inflytande på det hela. Jag kan icke finna, att några verkliga skäl blifvit anförda mot dem, som jag åberopat, för att man bör i § 8 ändra denna summa. Herr statsrådet nämnde, att denna summa fastslogs i fjol af Andra Kammaren. Ja, det är sant, men Första Kammaren däremot afslög hela propositionen. Jag medgifver, att det förvånat mig, att Första Kammaren nu så ändrat åsikt och med stor majoritet i hufvudsak antagit förslaget. Men att på grund af sådana förhållanden några skäl skulle finnas för, att äfven Första Kammaren skulle slå fast

Lagförslag om skogsaccis. detta belopp af 200 kronor, det kan jag i alla fall icke fatta. Till den kraft och verkan, det hafva kan, vidhåller jag mitt yrkande.
(Forts.)

Öfverläggningen förklarades härmed slutad, hvarefter herr talmannen yttrade, att i afseende å nu föredragna paragraf yrkats: 1:o att utskottets förslag skulle godkännas; 2:o af friherre *Gripenstedt*, att paragrafen skulle godkännas med den ändring, att beloppet 200 kronor nedsattes till 25 kronor; och 3:o af friherre *Beck-Friis*, att paragrafen skulle godkännas med den ändring, som angifvits i den af honom och herr *Wester* vid paragrafen afgifna reservation.

Sedermera gjorde herr talmannen propositioner jämlikt dessa yrkanden och förklarade sig finna propositionen på paragrafens godkännande enligt utskottets förslag vara med öfvervägande ja besvarad.

Votering begärdes, i anledning hvaraf herr talmannen upptog hvar och ett af de återstående yrkandena med hemställan, huruvida kammaren ville antaga detsamma till kontraposition i den förestående hufvudvoteringen; och förklarade herr talmannen sig anse de härå afgifna svaren hafva utfallit med öfvervägande ja för deras mening, som ville till kontraposition antaga bifall till friherre *Gripenstedts* yrkande.

Jämväl om kontrapositionens innehåll äskades emellertid votering, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en så lydande omröstningsproposition:

Den, som till kontraposition i hufvudvoteringen angående 8 § i det af sammansatta bevillnings- och lagutskottet i punkten 1 af dess utlåtande n:o 4 framställda lagförslag antager godkännande af ifrågavarande paragraf med den af friherre *Gripenstedt* föreslagna ändring, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har till kontraposition i nämnda votering antagits godkännande af paragrafen med den af friherre *Carl Joachim Beck-Friis* föreslagna ändring.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 58;

Nej — 60.

Härefter uppsattes, justerades och anslogs för hufvudvoteringen en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som godkänner 8 § i sammansatta bevillnings- och lagutskottets i utlåtande n:o 4 punkten 1 framställda lagförslag, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Lagförslag om
skogsaccis.
(Forts.)

Nej;

Vinner Nej, godkännes ifrågavarande paragraf med den af friherre Carl Joachim Beck-Friis föreslagna ändring.

Vid slutet af den häröfver anställda omröstningen befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 56;

Nej — 66.

9—46 §§.

Godkändes.

Slutmeningen.

Denna hade följande lydelse:

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 1909, dock att taxering enligt lagen skall ske första gången år 1911 och omfatta allt det virke, som afverkats under tiden från och med den 1 oktober 1909 intill 1910 års utgång.

Herr Östberg, Johan: Jag vill vid den föredragna punkten fästa uppmärksamheten på, att utskottets förslag måhända kräver ett litet förtydligande. Utskottet har i motsats till Kungl. Maj:t föreslagit, att denna lag skall träda i kraft den 1 oktober 1909, dock att taxering enligt lagen skall ske första gången år 1911 och omfatta 5 kvartal. Om man emellertid ser på föregående bestämmelser, kan det uppstå tvekan, huruvida deklaration, som första gången afgifves, skall omfatta 5 kvartal, eller om en särskild deklaration skall afgifvas för första kvartalet, då lagen är i gällande kraft. Detta senare skulle föranledas däraf, att paragraf 10 stadgar, att »skyldighet att på heder och samvete afgifva deklaration till ledning vid taxeringen åligger enhver accispfiktig för virke, som han under nästföregående år inom kommunen afverkat». Då nu lagen träder i kraft den 1 oktober 1909, kan det sägas, att den nämnda bestämmelsen gäller äfven för detta första kvartal, och under sådana omständigheter skulle till äfventyrs med den tolkningen någon kunna anse sig skyldig att deklarerat år 1910, under det att taxeringen skall börja först 1911 och grunda sig på deklaration angående både 1909 och 1910. Det vore därför önskligt att få ett förtydligande af utskottets förslag till öfvergångsbestämmelse, så att det blir klart, att öfvergångsbestämmelsens mening är, att deklarationen första gången skall afse de 5 kvartal, för hvilka taxeringen första gången sker.

Friherre Beck-Friis, Carl Joachim: Jag anhåller att få yrka, att detta stycke måtte erhålla följande lydelse: »Denna lag

Lagförslag om
skogsaccis.
(Forts.)

träder i kraft den 1 oktober 1909 och gäller till och med den 31 december 1912»; skolande taxering enligt lagen ske första gången år 1911 och omfatta allt det virke, som afverkats under tiden från och med den 1 oktober 1909 intill 1910 års utgång.

Beträffande den anmärkning, som den siste ärade talaren gjorde, får jag säga, att jag dock förmodar, att någon egentlig tvekan icke skall kunna uppstå, att icke deklarationen skall afse nämnda tid. Det är visserligen sant, att något virke afverkas på hösten, men i allmänhet framföres och intummas det under vinterns lopp. Någon praktisk betydelse kan anmärkningen således aldrig hafva.

Herr Rudebeck: I likhet med den föregående talaren anser jag, att det icke behöfver bli någon missuppfattning med afseende å deklarationsskyldigheten, äfven om man antager den lydelse angående lagens trädande i kraft, som utskottet föreslagit.

Beträffande det af friherre Beck-Friis framställda yrkande, att lagen skall gälla till och med den 30 september 1912, vill jag fästa uppmärksamheten därpå, att ett sådant stadgande visserligen kan göras, men jag tror, att det skulle kunna befaras, att ett sådant beslut, i följd af uppfattningen inom Andra Kammaren, skulle äfventyra förslagets framgång. Man kan ju ha olika meningar, om det verkligen kan behöfvas något angifvande af viss tid, hvarunder lagen skall gälla. För min del har jag uttalat och vidhåller den uppfattningen, att det icke behöfves och ej heller bör ske, utan att det endast bör angivas den tid, då lagen skall träda i kraft. Jag hemställer om bifall till utskottets förslag.

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade herr vice talmannen, som för en stund öfvertagit ledningen af kammarens förhandlingar, att beträffande slutmeningen i lagförslaget yrkats, dels att densamma skulle godkännas enligt utskottets hemställan, dels ock, af friherre *Beck-Friis, Carl Joachim*, att slutmeningen skulle erhålla följande lydelse: »Denna lag träder i kraft den 1 oktober 1909 och gäller till och med den 31 december 1912; skolande taxering enligt lagen ske första gången år 1911 och omfatta allt det virke, som afverkats under tiden från och med den 1 oktober 1909 intill 1910 års utgång.»

Härefter gjorde herr vice talmannen propositioner enligt dessa yrkanden och förklarade sig finna propositionen på godkännande af utskottets förslag vara med öfvervägande ja besvarad.

Votering begärdes, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som godkänner slutmeningen i sammansatta bevillnings- och lagutskottets i utlåtande n:o 4 punkten 1 framställda lagförslag, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Lagförslaget om
skogsaccis.
(Forts.)

Nej;

Vinner Nej, godkännes slutmeningen med den af friherre Carl Joachim Beck-Friis föreslagna lydelse.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 63;

Nej — 57;

Rubriken.

Godkändes.

Utskottets i punkten gjorda hemställan.

Bifölls i hvad den ej besvarats genom kammarens föregående beslut.

Punkterna 2 och 3.

Hvad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 4.

I sammanhang med föreliggande ämne hade utskottet till behandling förehaft de till utskottet jämväl hänvisade motionerna inom Andra Kammaren, n:o 240 af herrar *Carl Lindhagen* och *E. F. Hellberg* samt n:o 258 af herr *Carl Lindhagen*.

*Om afhjäl-
pande af vissa
missförhål-
landen genom
särskild
skogsaccis.*

I sistnämnda motion hade hemställts, att Riksdagen ville anhålla om utredning och förslag, huruvida och på hvad sätt sådana missförhållanden, på hvilka motionären i förenämnda motion n:o 240, såvidt anginge de sex nordligaste länen, syftade, måtte kunna på det i sagda motion angifna sätt eller ock annorledes i beskattningsväg afhjälpas.

Utskottet hade i denna punkt på återopade grunder hemställt, att Riksdagen, med afslag å herrar *Lindhagens* och *Hellbergs* motion n:o 240, i anledning af herr *Lindhagens* motion n:o 258 måtte hos Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes taga under öfvervägande, huru de i motionen antydda missförhållandena måtte kunna genom ändring i beskattningslagstiftningen afhjälpas, samt för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill detta öfvervägande kunde gifva anledning.

Om afhjäl-
pande af vissa
missförhål-
landen genom
särskild
skogsaccis.

(Forts.)

Reservation hade vid förevarande punkt afgifvits af herrar *Rudebeck, Wester, Fahlen* och friherre *Fleming*, hvilka ansett, att utskottet bort hemställa, att herrar *Lindhagens* och *Hellbergs* motion n:o 240 och herr *Lindhagens* motion n:o 258 icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Herr Rudebeck: Herrar Lindhagens och Hellbergs motion innefattar framställning därom, att, då från en fastighet skett upplåtelse af en afverkningsrätt af större betydighet, hvarigenom det hemman, hvarifrån upplåtelsen skett, alltefter afverknings- förtgång sjunker i värde, skogsafverkningen förty måtte beläggas med en ytterligare skogsaccis att användas till betäckande af utskylderna för det hemman, hvarifrån afverkningsrätten upplåtits. Utskottet har för sin del funnit, att dessa förhållanden böra föranleda till en skrifvelse från Riksdagen. Vi reser vanter åter ha ansett, att en skrifvelse i förevarande fall icke är af nöden. Det kan icke förnekas, att det ligger sanning i dessa motionärens framställning af missförhållandena i detta afseende, och att en rättelse däri bör göras. Detta har blifvit af oss reser vanter fullt erkändt. Men vi hålla före, att det är alldeles uppenbart, att denna fråga bäst och naturligtast löses i den ordning och på samma gång, som en ändring kommer att ske i bevillningsförordningen, vid hvars förändring i det syfte, som här under debatten förnyade gånger framhållits och hvarpå äfven skogsbeskattningskommittén riktade sin uppmärksamhet, denna fråga helt naturligt kommer fram. Men att på annat sätt, såsom motionärerna ock antydt, ändra ifrågarande förhållanden kan icke vara lämpligt eller ens riktigt.

Vi reser vanter hafva jämväl särskildt icke kunnat biträda hvarken motionen eller utskottets motivering, dels därför att framställningen synes oss öfverdrifven, och dels därför att i motionen göres en antydning om att framhållna missförhållandet skulle afhjälpas genom en särskild skogsaccis. Det är en utväg, som synes oss icke kunna komma i fråga att anlitas. Förhållandet beror därpå, att fastighetsägaren har sålt bort sin skog ofta för en längre tid tillbaka och har således icke rätt att obehindradt eller kanske icke alls rätt att disponera öfver skogen. Men taxeringsmyndigheterna taga icke vid beskattningen af fastigheter hänsyn till detta förhållande, och om de taga hänsyn därtill, vore det icke i full öfverensstämmelse med bevillningsförordningens föreskrifter. Då nu, såsom nyss är nämndt, beskattningsfrågan kan sägas föreligga till lösning, synes det oss vara riktigare, att detta förhållande då på samma gång kommer under ompröfning. Icke kan det emellertid vara lämpligt att ålägga ägaren af afverkningsrätten att, såsom herr Lindhagen tänkt sig, utgifva ett visst belopp till ägaren af hemmanet såsom lättnad för denne i sin skatt för sin fastighet.

Jag ber att få yrka bifall till reservationen och afslag å utskottets hemställan i punkten 4.

Friherre Beck-Friis, Carl Joachim: Den föregående ärade talaren medgaf, att här föreligger en orättvisa. Och det kan icke förnekas, att det är något obilligt däri, att ägaren till ett hemman, som upptaxerats med hänsyn till den skogstillgång, som därå finnes, får betala skatt för hela hemmanet, äfven om en annan disponerar öfver afverkningsrätten till skogen. Nu har motionären yrkat, att beträffande de hemman, där skogen är för längre tid än tjugu år upplåten till annan med afverkningsrätt, åtgärder måtte vidtagas för att fördela skattebördan mellan ägaren och skogsafverkaren. Han har visserligen i den första motionen föreslagit, att afverkaren skulle betala viss skogsaccis till ägaren, men detta förslag har utskottet bestämdt afvisat. Utskottet har däremot tillstyrkt, att Riksdagen skulle i skrifvelse till Konungen fästa uppmärksamheten på detta förhållande och uttala den förhoppningen, att, när nu nya lagar angående beskattningen äro under utarbete, Kungl. Maj:t ville fästa uppmärksamhet vid förhållandet och om möjligt söka att i skattelagstiftningen afhjälpa detsamma. Det är kanske svårt att tänka sig en delning af skatten för fastigheten på ägaren och skogsafverkaren, men omöjligt bör det icke vara. Med afseende på fastigheter är ju redan stadgadt, att i vissa fall ägaren, i andra fall brukaren eller innehafvaren skall erlägga skatten, och ett sådant förhållande borde äfven här kunna tänkas. Jag anhåller om bifall till utskottets hemställan.

*Om afhjäl-
pande af vissa
missförhål-
landen genom
särskild
skogsaccis.
(Forts.)*

Efter det öfverläggningen förklarats härmed slutad, gjordes jämlikt därunder förekomna yrkanden propositioner, först på bifall till hvad utskottet i nu föredragna punkt hemställt samt vidare därpå, att kammaren skulle antaga det förslag, som innefattades i den af herr Rudebeck m. fl. vid denna punkt afgifna reservation; och förklarades den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

Vid ånyo skedd föredragning af lagutskottets den 5 och 7 i denna månad bordlagda memorial n:o 58, med föranledande af kamrarnas skiljaktiga beslut i fråga om lagutskottets utlåtande n:o 45, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om förbud mot handels idkande å söckendag utöfver viss tid, biföll kammaren hvad utskottet i detta memorial hemställt.

Föredrogs ånyo och företogs punktvis till afgörande lagutskottets den 5 och 7 innevarande maj bordlagda memorial n:o 59, med föranledande af kamrarnas skiljaktiga beslut i fråga om lagutskottets utlåtande n:o 48, i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående folkskoleväsendet i vissa städer, lag om ändrad lydelse af 1 § i kungl. förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862 och lag om ändrad lydelse af 2 och 28 §§ i lagen angående uppfostran

åt vanartade och i sedligt afseende försummade barn den 13 juni 1902, dels ock inom Riksdagen i ämnet väckta motioner.

Punkten 1.

Utskottets hemställan bifölls.

Punkten 2.

Lades till handlingarna.

Punkten 3.

Utskottets hemställan bifölls.

Vid förnyad föredragning af Första Kammarens tillfälliga utskott den 5 och 7 i denna månad bordlagda utlåtande, n:o 16, i anledning af väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående ändrade grunder för val af sjömanshusdirektion m. m., biföll kammaren hvad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Om bestämmelser mot onödigt plågande af husdjur vid slakt.

Föredrogs ånyo Första Kammarens tillfälliga utskotts den 5 och 7 innevarande maj bordlagda utlåtande, n:o 17, i anledning af väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t i fråga om meddelande af bestämmelser mot onödigt plågande af husdjur vid slakt.

Med föranledande af en utaf herr *von Möller* i ämnet väckt motion, n:o 50, hade utskottet i detta utlåtande hemställt, att Första Kammaren ville för sin del besluta, att Riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t dels låta utröna, om och till hvilken utsträckning stadganden kunde meddelas i syfte att vid slakt af husdjur minsta möjliga lidande medelst förutgående bedöfning eller på annat ändamålsenligt sätt tillfogades djuren, dels ock, därest utredningen därtill föranledde, låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till lagstiftning i ämnet.

I sammanhang härmed föredrogs ett från Andra Kammaren ankommet protokollsutdrag, n:o 366, med delgifning af nämnda kammares beslut vid behandling af dess tillfälliga utskotts utlåtande, n:o 28, i anledning af en där väckt motion i samma ämne.

Herr vice talmannen: Blott ett par ord! Långt ifrån att yrka annat än bifall till utskottets hemställan ber jag att få hjärtligt instämna däri. Men här finnas i utskottets utlåtande några

ord, som jag vill fästa uppmärksamheten på; de stå icke i kläm-
men, utan i motiveringen på sid. 18:

»Hvad åter beträffar slakt efter judisk ritus, äro meningarna
mycket delade, huruvida detta slaktsätt, där det utöfvas af fullt
sakkunnig och skicklig person, kan sägas vara förenadt med större
grymhet eller lidande för djuren än vid s. k. bedöfningslakt.

Utskottet anser sig ej kunna göra något bestämdt uttalande
i denna fråga. En utredning af frågan torde böra göras af sak-
kunnige.»

Jag vill blott hafva till protokollet antecknad, att frågan om
slakt enligt judisk ritus är en samvetssak för judarna, och uttala
den förhoppningen, att, när denna fråga blir föremål för under-
sökning, man icke måtte bortse från denna synpunkt.

Efter härmed slutad öfverläggning biföll Första Kammaren sitt
tillfälliga utskotts hemställan och biträdde Andra Kammarens i
ämnet fattade beslut.

Föredrogs ånyo Första Kammarens tillfälliga utskotts den 4
och 5 i denna månad bordlagda utlåtande, n:o 12, i anledning af
en inom Andra Kammaren väckt och bifallen motion om skrifvelse
till Kungl. Maj:t, angående bildandet af en lånefond, afsedd att för
mindre bemedlade personer bereda tillfälle att inom städernas
områden förvärfva bostäder.

Sedan Andra Kammaren bifallit en af herr *Carl Lindhagen*
m. fl. väckt motion, n:o 118, hade Första Kammaren genom pro-
tokollsutdrag delgifvits nämnda beslut, och hade kammaren remit-
terat samma motion till förberedande behandling af sitt andra
tillfälliga utskott.

Motionärerna hade hemställt, »att Riksdagen ville hos Kungl.
Maj:t anhålla om framläggande för Riksdagen af förslag till bil-
dande af en lånefond, afsedd att genom utlämnande af lån bereda
mindre bemedlade personer tillfälle att inom städernas områden
förvärfva sig bostäder.»

Utskottet hade i detta utlåtande på anförda skäl hemställt, att
förevarande motion ej måtte af Första Kammaren bifallas.

Herr Ewerlöf: Blott ett par ord! Motionen är afstyrkt
af utskottet, och sannolikt är, att den icke kommer att bifallas i
denna kammare. Motionen är emellertid af den beskaffenhet, att
den måste hälsas med sympati af en stadsrepresentant. Bristen
på goda och sunda bostäder i synnerhet i större samhällen är en
kräftskada, som både stat och kommun böra arbeta på att få af-
hjälpt. Jag sympatiserar med motionen, men jag kan dock icke
instämma i densamma, emedan jag anser, att man bör gå i ord-
ning med frågorna och afvakta något resultat af de åtgärder, som
regering och Riksdag vidtagit för anskaffande af egna hem. Afven
anser jag nödigt, att man förvissar sig om, hvad de mindre be-
medlade önska, och på hvad sätt man bör hjälpa dem i deras

*Om bestäm-
melser mot
onödigt plä-
gande af hus-
djur vid slakt.*
(Forts.)

*Om bildande
af en låne-
fond för
beredande af
bostäder åt
mindre bemed-
lade personer.*

Om bildande af en lånefond för beredande af bostäder åt mindre bemedlade personer.

(Forts.)

byggnadsföretag. Att skriva motioner och votera miljoner är ingen konst, konsten är att veta, på hvad sätt hjälpen skall komma dem till godo. Konsten är också att väcka och underhålla själfhjälp-skänslan hos de mindre bemedlade. Jag skall icke komma med något yrkande, utan endast uttala en förvisning om, att regeringen skall ägna denna fråga sin uppmärksamhet och försöka att på allt sätt förhjälpa stadsarbetarna till goda bostäder.

Herr Hedenlund: Herr talman, mina herrar! Man kan knappast undgå att erkänna, att städernas innebyggare äro, jämfördt med landsbygdens, ogynnsamt ställda, när det gäller att skaffa lån till egna hem. Men på samma gång jag gör detta uttalande, vill jag gärna medgifva, att egnahemsidéns realiserande inom städernas planlagda område möter stora svårigheter, särskildt af finansiell art. Jag vill därför lika litet som den föregående talaren yrka bifall till motionen, men då i utlåtandets motivering finnas några punkter, som jag icke kan vara med om, har jag ansett mig böra säga några ord.

Det framhålles nämligen, att möjlighet finnes för städernas innebyggare att få egnahemslån, när det gäller sådan mark, som är belägen utom det planlagda området. För min del tror jag den ersättning, som man härigenom vill bereda städernas invånare, är af illusorisk art, ty med den utsträckning, som stadsplanerna nu ha, anser jag, att det nog endast finnes få ställen, där kommunikationerna äro sådana, att en arbetare kan bo utom själfva stadsområdet och ha sitt arbete inom detsamma. För öfrigt tror jag, att det för städerna själfva blir ganska olämpligt att arbetarförstäder uppbyggas, hvilka förr eller senare förorsaka städerna direkta utgifter för dränering och mycket annat. Ännu mindre kan jag vara med om utskottets uttalande, att kommunerna själfva möjligen kunna förskaffa lånemedel till egnahemsrörelsen. Det är omöjligt för städerna att gifva sig in på något sådant, och farligt för dem att belasta sig ytterligare med utgifter och öka de stora skulder, hvarunder många af dem redan sucka. Det enda sätt, på hvilket jag föreställt mig att städerna kunde medverka, vore att inom det planlagda området reservera särskilda områden, på hvilka egnahemstomter billigt kunna säljas, förutsatt att statsmakterna finna lämpligt att understödja en sådan sträfvan.

I hvarje fall anser jag denna fråga vara af så stor vikt, att jag ber att få instämma i den förhoppning herr Ewerlöf yttrade, att regeringen måtte ha sin uppmärksamhet fäst på den, men på samma gång får jag säga, att jag anser, att man icke får låta sig så hypnotiseras af egnahemsidén, att andra viktiga hänsyn, särskildt de finansiella, alldeles skjutas åt sidan. Jag har intet yrkande att framställa.

Herr Östberg, Johan: Jag ber att få instämma med den siste talaren i hans vitsordande af behofvet därpå att, om staten skall understödja egnahemsbildandet i städerna, detta må äga rum äfven inom städernas planlagda område. Det har visat sig, efter

hvad som upplysts från våra smärre städer, att just denna begränsning af statens understöd till endast sådana hem, som upprättas *utom* städernas planlagda områden, är till en bestämd olägenhet.

Öfverläggningen ansågs härmed slutad, hvarefter kammaren biföll hvad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Om bildande af en länefond för beredande af bostäder åt mindre bemedlade personer.
(Forts.)

Vid ånyo skedd föredragning af Första Kammarens tillfälliga utskotts den 4 och 5 innevarande månad bordlagda utlåtanden:

n:o 13, i anledning af väckta motioner om skrifvelse till Kungl. Maj:t med anhållan, att uppbördsprovisionen vid indrifning af krono- och kommunalutskylder m. m. måtte oafkortad tillkomma den, som i sista hand verkställer indrifningen;

n:o 14, i anledning af väckt motion angående utredning rörande skogsarbetarnes ställning och lefnadsförhållanden i Norrland m. m.; samt

n:o 15, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående rätt för arbetssökande att i vissa fall färdas för nedsatt pris eller kostnadsfritt till ort, där anvisning å arbete erhållits.

biföll kammaren hvad utskottet i dessa utlåtanden hemställt.

Beträffande utlåtandet n:o 14, skulle, då Andra Kammarens beslut i frågan icke blifvit oförändradt antaget, ärendet jämlikt § 63 mom. 3 riksdagsordningen till Andra Kammaren återlämnas för vidare behandling.

Föredrogs ånyo särskilda utskottets den 1 och 4 i denna månad bordlagda utlåtande n:o 1 med anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition, n:o 39, med förslag till lag om reglering af prästerskapets aföning m. m., dels väckta motioner i ämnet.

Genom en den 19 februari 1909 aflåten proposition, n:o 39, hvilken blifvit hänvisad till behandling af särskilda utskottet, hade Kungl. Maj:t, under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden, föreslagit Riksdagen att antaga vid propositionen fogade

dels förslag till

- 1) lag om indragning till statsverket och afskrifning af prästerskapets tionde samt om ersättning därför;
- 2) lag om reglering af prästerskapets aföning;
- 3) lag om emeritlöner för präster; samt
- 4) lag om kyrkofond;

dels grunder för ändringar i lagstiftningen om ecklesiastika boställsskogar.

I sammanhang med nämnda proposition hade utskottet till behandling förehaft elfva särskilda med anledning af propositionen väckta motioner, nämligen

Lagförslag om reglering af prästerskapets aföning m. m.

Lagförslag om
reglering af
präster-
skapets aflö-
ning m. m.
(Forts.)

inom Första Kammaren:

af herr *E. L. Petersson*, n:o 59;
af herr *E. Ländblad*, n:o 63; och
af herr *G. Ros*, n:o 64;

inom Andra Kammaren:

af herr *G. Kronlund*, n:o 203;
af herr *J. Byström*, n:o 204, i hvilken motions syfte två ledamöter af kammaren instämt;
af herr *P. M. Olsson* i Blädinge, n:o 207, i hvilken motions syfte två ledamöter af kammaren instämt;
af herrar *J. P. Igel* och *J. Byström*, n:o 208;
af herr *P. Nilsson* i Bonarp, n:o 209, i hvilken motions syfte sjuutton ledamöter af kammaren instämt;
af herrar *O. Bogren* och *K. Otto*, n:o 212;
af herr *D. Persson* i Tällberg, n:o 216; samt
af herr *A. Janson* i Bråten, n:o 217.

Utskottet hade i nu föredragna utlåtande på återopade skäl hemställt, att Riksdagen:

1:o) under förutsättning att Riksdagen för sin del antog förslag till lag om prästerskapets aflöning och till lag om kyrkofond, af den lydelse utskottets utlåtande under B) och D) utvisade, måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts förslag till lag om indragning till statsverket och afskrifning af prästerskapets tionde samt om ersättning därför icke kunnat oförändradt bifallas, — i anledning af Kungl. Maj:ts omförmälda förslag samt med bifall till herr *E. Lindblads* motion n:o 63, i hvad den afsåge 5 § af förslaget men med afslag å såväl nämnda motion, i hvad den afsåge 2 § af förslaget, som herr *P. Nilssons* i Bonarp motion n:o 209 — för sin del antaga det i utlåtandet under A) upptagna förslaget till lag om indragning till statsverket och afskrifning af prästerskapets tionde samt om ersättning därför;

2:o) under förutsättning att Riksdagen för sin del antog de af utskottet under A) och D) framlagda lagförslagen, måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts förslag till lag om reglering af prästerskapets aflöning icke kunnat oförändradt bifallas, — i anledning af såväl Kungl. Maj:ts omförmälda förslag som herr *G. Ros'* motion n:o 64, herr *P. M. Olssons* motion n:o 207, herrar *J. P. Igels* och *J. Byströms* motion n:o 208 samt herrar *O. Bogrens* och *K. Ottos* motion n:o 212, men med afslag å herr *E. L. Peterssons* motion n:o 59, i hvad den afsåge förevarande ärende, herr *G. Kronlunds* motion n:o 203, herr *J. Byströms* motion n:o 204, herr *D. Perssons* i Tällberg motion n:o 216 och herr *A. Jansons* i Bråten motion n:o 217 — för sin del antaga det under B) upptagna förslaget till lag om reglering af prästerskapets aflöning;

3:o) under förutsättning att Riksdagen för sin del antog de af utskottet under A), B) och D) upptagna lagförslagen, måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts förslag till lag om emeritlöner för

präster icke kunnat oförändradt bifallas, för sin del antaga det under C) upptagna förslaget till lag om emeritlöner för präster;

4:o) under förutsättning att Riksdagen för sin del antog de af utskottet under A), B) och E) afgifna lagförslagen och förslaget till grunder för ändringar i lagstiftningen om ecklesiastika boställsskogar, måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts förslag till lag om kyrkofond icke kunnat oförändradt bifallas, för sin del antaga det under D) upptagna förslaget till lag om kyrkofond; samt

5:o) under förutsättning att Riksdagen för sin del antog de af utskottet under A), B) och D) upptagna lagförslagen, måtte, med förklarande att det af Kungl. Maj:t framlagda förslaget till grunder för ändringar i lagstiftningen om ecklesiastika boställsskogar icke kunnat oförändradt bifallas, — i anledning af Kungl. Maj:ts öfverförorda förslag — för sin del antaga det under E) upptagna förslaget till grunder för ändringar i lagstiftningen om ecklesiastika boställsskogar.

Vid föredragning af utlåtandet begärdes ordet af

Herr Sjöcrona, som yttrade: Af lätt insedt skäl skall jag i afseende å föredragningen af ifrågavarande utlåtande endast tillåta mig hemställa, att utlåtandet måtte föredragas punktvis, att vid behandlingen af första punkten diskussionen må få röra sig om utlåtandet i dess helhet samt att lagförslagets text icke må behöfva uppläsa i andra delar än sådana, beträffande hvilka uppläsning begäres.

Härtill lämnade kammaren sitt bifall.

Punkten 1.

Herr Sjöcrona: Herr talman, mina herrar! Det hade varit min afsikt att inleda behandlingen af denna fråga med några ord för att därigenom förklara, huruledes Första Kammarens ledamöter i särskilda utskottet, hvilka äro alldeles desamma i år som de, hvilka hade plats där sistlidet år, ansett sig kunna och böra förorda rätt många afvikelser från det sistlidet år framlagda förslaget, samt för att förklara och försvara den åsikt, som gjorde sig gällande här i kammaren sistlidet år, beträffande den s. k. privilegiefrågan — hvilken i själfva verket icke var någon privilegiefråga, utan endast rörde sig om häfdandet af rättfärdighetskrävet på att svenska kyrkomötet skulle få hafva medbestämmanderätt i afseende å användandet af svenska kyrkans egendom.

Men jag antar, att, med hänsyn till den ställning, i hvilken frågan nu kommit, Första Kammaren helst önskar att få använda så litet tid som möjligt på behandlingen af denna fråga. Därför skall jag endast erinra därom, att i Andra Kammaren sistlidet år hinder i två afseenden restes emot antagandet af detta omfattande lagstiftningsarbete. Det ena hindret gällde just den s. k. privilegiefrågan. Detta hinder var ju i år fullständigt undanröjdt därigenom, att något förslag därutinnan icke blifvit framställt. Det

Lagförslag om
reglering af
präster-
skapets aft-
ning m. m.

(Forts.)

andra hindret rörde sig om lösningen af den ecklesiastika boställsordningsfrågan, hvilken fråga, såsom vi veta, har varit ofantligt svår att lösa, enligt hvad erfarenheten från flera föregående riksdagar ger vid handen. Nu har det emellertid lyckats utskottet att åstadkomma ett förslag, hvilket icke är beledsagadt af någon reservation, ty jag räknar icke den lilla reservation, som afser endast en högst obetydlig redaktionsförändring, hvilken reservation precis lika väl kunnat bifallas som utskottets förslag.

När nu Andra Kammaren detta oaktadt har frångått det beslut, som Andra Kammaren sistlidet år fattade i denna viktiga fråga, så hvilat ansvaret för att denna fråga icke blifvit löst och för de mindre lyckliga konsekvenser, som däraf komma att följa, ansvaret för att detta tolfåriga, mycket mödosamma och mycket förtjänstfulla arbete nu skall blifva alldeles fruktlöst — ansvaret härför, säger jag, hvilat på Andra Kammaren och icke i någon mån på Första Kammaren.

Herr talman, jag hemställer om bifall till den nu föredragna punkten.

Herr Blomberg: Det har, såsom den föregående talaren nyss påvisade, tydligen varit utskottets sträfvan att åstadkomma ett förslag, som skulle kunna bringa till stånd en lösning af denna mycket viktiga fråga. När nu emellertid alla dessa försök visat sig fruktlösa till följd af det sätt, hvarpå Andra Kammaren fattat beslut i denna fråga, och det synes mig vara uppenbart, att Första Kammaren icke kan vara villig att ansluta sig till den mening, som af Andra Kammaren omfattats, är det ock för mig klart, att för Första Kammaren icke återstår något annat än att genom sitt beslut gifva uttryck åt den uppfattning i frågan, som närmast öfverensstämmer med dess egen åskådning, och att därför kammaren icke har någon som helst anledning att nu gifva sig in på de jämkningar och medgifvanden, som utskottet i frågan gjort för att därigenom åstadkomma ett samstämmigt beslut kamrarna emellan. Därför tillåter jag mig hemställa, att kammaren måtte för sin del i detta ärende besluta att bifalla Kungl. Maj:ts proposition, sådan som den för Riksdagen framlagts; i den nu föredragna punkten yrkar jag sålunda bifall till Kungl. Maj:ts proposition oförändrad.

Öfverläggningen ansågs härmed slutad, hvarefter herr talman jämligt förekomna yrkanden gjorde propositioner, först på bifall till hvad utskottet i föreliggande punkt hemställt samt vidare därpå att kammaren skulle bifalla Kungl. Maj:ts framställning i ämnet; och förklarades den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

Punkten 2.

Herr Blomberg: Herr talman, mina herrar! Jag tillåter mig upprepa det yrkande jag nyss gjorde om bifall till Kungl. Maj:ts proposition.

Efter det öfverläggningen förklarats härmed slutad, yttrade herr talmannen, att i afseende på förevarande punkt annat yrkande ej förekommit, än att kammaren skulle bifalla Kungl. Majts proposition i ämnet.

*Lagförslag om
reglering af
präster-
skapet af-
tö-
ning m. m.*

(Forts.)

Sedermera gjordes propositioner, först på bifall till utskottets hemställan i föreliggande punkt samt vidare på godkännande af berörda yrkande; och förklarades den senare propositionen vara med ja besvarad.

Punkten 3.

Herr Blomberg: Äfven vid denna punkt hemställer jag om bifall till Kungl. Majts proposition.

Öfverläggningen ansågs härmed slutad, hvarefter herr talmannen yttrade, att beträffande nu föredragna punkt allenast yrkats, att kammaren skulle bifalla Kungl. Majts proposition i ämnet.

Härefter gjordes propositioner, först på bifall till hvad utskottet i denna punkt hemställt samt vidare på godkännande af berörda yrkande; och förklarades den senare propositionen vara med ja besvarad.

Punkten 4.

Herr Blomberg: Jag har med afseende å denna punkt att göra samma framställning som vid de föregående, nämligen om bifall till Kungl. Majts proposition.

Sedan öfverläggningen förklarats härmed slutad, yttrade herr talmannen, att i afseende å föreliggande punkt endast förekommit det yrkande, att Kungl. Majts proposition i ämnet skulle bifallas.

Sedermera gjordes propositioner, först på bifall till hvad utskottet hemställt samt vidare på godkännande af berörda yrkande; och förklarades den senare propositionen vara med ja besvarad.

Punkten 5.

Herr Blomberg: Jämväl med afseende å denna punkt tillåter jag mig göra en hemställan i öfverensstämmelse med mina framställningar i föregående punkter och yrkar bifall till Kungl. Majts proposition.

Efter det öfverläggningen ansetts härmed slutad, yttrade herr talmannen, att beträffande förevarande punkt annat yrkande ej framställt, än att kammaren skulle bifalla Kungl. Majts proposition i ämnet.

Härefter gjordes propositioner, först på bifall till utskottets hemställan samt vidare på godkännande af berörda yrkande, och förklarades den senare propositionen vara med ja besvarad.

Om förslag
till ecklesia-
stik boställs-
ordning.

Föredrogs ånyo första särskilda utskottets den 1 och 4 innevarande maj bordlagda utlåtande, n:o 2, i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition, n:o 40, med förslag till ecklesiastik boställsordning, dels väckta motioner i ämnet.

Uti en den 19 februari 1909 dagtecknad proposition, n:o 40, hvilken af kamrarna öfverlämnats till förberedande behandling af särskilda utskottet, hade Kungl. Maj:t, under återopande af propositionen bilagda, i statsrådet och högsta domstolen förda protokoll, föreslagit Riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till ecklesiastik boställsordning.

Till utskottet hade jämväl hänvisats två med anledning af propositionen väckta motioner, nämligen af herr *E. L. Petersson* inom Första Kammaren, n:o 59, angående ändring i omförmälda lagförslags bestämmelser om byggnadsskyldigheten vid kyrkoherdars och komministrars bostadsboställen samt af herr *O. A. Berg* inom Andra Kammaren, n:o 219, angående ändring i och tillägg till hvad samma förslag innehåller om boställshafvares rätt under olika omständigheter att förfoga öfver stråfoder å bostället m. m.

Utskottet hade i detta utlåtande på anförda grunder hemställt, att Riksdagen — under förutsättning att Riksdagen för sin del antog det af utskottet i utlåtandet n:o 1 tillstyrkta förslaget till lag om reglering af prästerskapets aflöning — måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts förslag till ecklesiastik boställsordning icke kunnat oförändradt antagas, i anledning af Kungl. Maj:ts förevarande proposition och den af herr *O. A. Berg* i ämnet väckta motionen n:o 219, men med afslag å herr *E. L. Peterssons* motion n:o 59, såvidt nu vore i fråga, för sin del antaga förslag till ecklesiastik boställsordning af den lydelse, utskottets utlåtande utvisade.

Herr *Blomberg*: Jag tillåter mig äfven med afseende å det nu föredragna ärendet att yrka afslag å utskottets betänkande och de i ärendet väckta motionerna samt bifall till Kungl. Maj:ts proposition.

Öfverläggningen förklarades härmed slutad, hvarefter herr talmannen yttrade, att beträffande förevarande utlåtande annat yrkande ej förekommit, än att Kungl. Maj:ts proposition i ämnet skulle bifallas,

Sedermera gjordes propositioner, först på bifall till utskottets hemställan samt vidare på godkännande af berörda yrkande; och förklarades den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

Justerades ytterligare nio protokollsutdrag för denna dag.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *Håkanson*,
Edvin, från den 10 innevarande maj till riksdagens slut.

På framställning af herr talmannen beslöts, att de under dagen
första gången bordlagda ärendena skulle sättas främst på före-
dragningslistan till nästa sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. 11,23 e. m.

In fidem

A. v. *Krusenstjerna*.

Tisdagen den 11 maj.

Kammaren sammanträdde kl. 3 e. m.

Upplästes följande af herr statsrådet och chefen för kungl. civildepartementet till herr talmannen på Kungl. Maj:ts befallning öfversända nådiga skrifvelse:

Vi Gustaf, med Guds nåde, Sveriges, Götas och Vendes Konung, tillbjuda Eder, Gode Herrar och Svenske män, ledamöter af Riksdagens Första Kammare, Vår ynnest och nådiga benägenhet med Gud allsmäktig!

Med djup tacksamhet för Försynens nåd gifva Vi Eder häri- genom tillkänna, att Hennes Kungl. Höghet Hertiginnan af Södermanland denna dag klockan 11.45 e. m. lyckligen blifvit förlöst med en prins, som erhållit titel af Hertig af Småland och kommer att i det heliga dopet undfå namnen Gustaf *Lennart* Nicolaus Paul.

Förvissade, att I med Oss och Vårt Kungl. Hus delen glädjen öfver denna lyckliga tilldragelse, förblifva Vi Eder med all Kungl. nåd och ynnest städse välbevågna.

Stockholms slott den 8 maj 1909.

GUSTAF.

Hugo Hamilton.

Till Riksdagens Första Kammare.

Därefter yttrade herr vice talmannen: Jag tillåter mig hemställa, att kammaren i anledning af det nådiga meddelandet be- hagade uppdraga åt kammarens talman att till Deras Majestäter Konungen och Drottningen samt till de höga föräldrarna framföra kammarens vördnadsfulla lyckönskningar med anledning af den för konungahuset och fäderneslandet så glädjande tilldragelsen.

Till denna hemställan lämnade kammaren sitt enhälliga bifall.

Justerades protokollet för den 4 i denna månad.

Anmälles och bordlades:

statsutskottets memorial och utlåtanden:

n:o 171, med förslag till voteringsproposition i anledning af kamrarnas skiljaktliga beslut i fråga om väckt motion om anslag till inköp af skogsbärande eller till skogsbörd tjänlig mark;

n:o 172, i anledning af väckta motioner om anslag till påbörjande af en sakkunnig undersökning af landets alla skogar;

n:o 173, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående omorganisation af tekniska högskolan m. m. samt i ämnet väckta motioner;

n:o 174, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen, med förslag till lag angående rätt till pension för tjänstemän vid statens järnvägar m. m. samt i ämnet väckta motioner;

n:o 175, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående tillfällig löneförbättring under år 1910 åt fögderiförvaltningens tjänstemän;

n:o 176, i anledning af väckt motion om statsbidrag till aflöningen af bibliotekarien vid skandinaviska afdelningen af Sainte-Geneviève-biblioteket i Paris;

n:o 177, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse till Stockholms stad af visst område utaf Norra Djurgården m. m.;

n:o 178, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående uppförande af en byggnad, innehållande lokaler för krigshögskolan och krigshofrätten med flera institutioner och myndigheter samt en i ämnet väckt motion;

n:o 179, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående om- och tillbyggande af Kronprinsens husarregementes kokinrättningsbyggnad i Malmö samt om uppförande därstädes af en mässbyggnad för regementets underofficerare och manskap m. m.;

n:o 180, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till marinintendenturkåren m. m.;

n:o 181, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af vissa områden från Visborgs kungsladugård i Gottlands län;

n:o 182, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition i fråga om beredande vid afvittring af hemmanet Dajkanvik n:o 1 i Västerbottens län af skogsanslag åt nämnda hemman;

n:o 183, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående öfverlåtelse till Västmanlands läns landsting af besittningsrätten till kronolägenheten Slottsvreten och en del af kronolägenheten Stallhagen inom Västerås stads område;

n:o 184, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående optionsrätt vid förestående utarrendering af kronoängen Stora Oxhagen n:o 2 i Göteborgs och Bohus län;

n:o 185, i anledning af Kungl. Maj:ts nådiga proposition angående upplåtelse på arrende af staten tillhöriga vattenfall i Lagan vid Götaström och Fogelfors m. m. i Jönköpings län; samt

n:o 186, med förslag till åtskilliga stadganden att införas i det nya reglementet för riksgäldskontoret;

Första särskilda utskottets utlåtande, n:o 3, i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition, n:o 12, med förslag till lag angående tillsättning af prästerliga tjänster, dels väckta motioner i ämnet; äfvensom

Första Kammarens tillfälliga utskotts utlåtanden:

n:o 21, angående Andra Kammarens fattade beslut om skrifvelse till Kungl. Maj:t i anledning af herr Lindleys motion n:o 195 om skrifvelse till Kungl. Maj:t rörande vidsträcktare användning af lägre tjänstemän och betjante vid tullverket i högre befattningar; samt

n:o 22, i anledning af väckt motion angående skrifvelse till Kungl. Maj:t i fråga om kontroll öfver programmen för biograf-föreställningar.

Upplästes och godkändes statsutskottets förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

n:o 112, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående statsbidrag till upprättande och underhåll af en handels-högskola i Stockholm;

n:o 113, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående beredande af ålderstillägg åt registratorn och aktuarien hos general-tullstyrelsen P. I. E. Delphin; samt

n:o 114, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående anläggning af väg mellan Storbäcks by och Risbäcks kapellkyrka inom Dorotea sockens väghållningsdistrikt af Västerbottens län.

Upplästes och godkändes sammansatta stats- och lagutskottets förslag till Riksdagens skrifvelse, n:o 120, till Konungen, i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition n:o 119 med förslag till lagar om ändrad lydelse af vissa paragrafer i grufvestadgan m. m., dels de i sammanhang därmed afgifna propositionerna n:is 120, 121 och 122, dels och väckta motioner om tillägg till de i propositionerna n:is 120 och 122 framlagda förslag.

Vid föredragning af ett från Andra Kammaren ankommet protokollsutdrag, n:o 384, med delgifning af nämnda kammares beslut öfver dess tillfälliga utskotts utlåtande, n:o 30, i anledning af väckt motion angående ändrade bestämmelser rörande automobiltrafik, beslöt Första Kammaren hänvisa detta ärende till sitt tillfälliga utskott n:o 1.

Föredrogos, men bordlades ånyo på flere ledamöters begäran statsutskottets den 8 innevarande månad bordlagda utlåtanden n:is 164—170 äfvensom bevillningsutskottets samma dag bordlagda betänkande n:o 26.

Föredrogos bevillningsutskottets den 8 innevarande maj bordlagda memorial:

n:o 28, i anledning af kamrarnas skiljaktiga beslut rörande viss del af bevillningsutskottets betänkande n:o 18, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse af 1, 3, 8 och 52 §§ i förordningen den 18 september 1908 angående stämpelafgiften.

Den föreslagna voteringspropositionen godkändes.

n:o 29, i anledning af kamrarnas skiljaktiga beslut rörande bevillningsutskottets betänkade n:o 17, i anledning af väckt motion med förslag till ändring i vissa delar af förordningen om bevillning af fast egendom samt af inkomst.

Punkten 1.

Den föreslagna voteringspropositionen godkändes.

Punkten 2.

Utskottets hemställan bifölls.

Föredrogos, men bordlades ånyo på flere ledamöters begäran följande den 8 i denna månad bordlagda ärenden, nämligen sammansatta bevillnings- och lagutskottets betänkanden n:is 5 och 6, lagutskottets utlåtanden n:is 60—63, andra särskilda utskottets utlåtande, n:o 4, äfvensom Första Kammarens tillfälliga utskotts utlåtande n:o 20.

Justerades fyra protokollsutdrag för denna dag.

Herr vice talmannen erhöll på begäran ordet och Jag anhåller att få föreslå, att på föredragningslistan för m dagens plenum uppföras först de i dag första gången ärendena och därefter främst bland andra gången bordlagda den andra särskilda utskottets utlåtande, n:o 4, i anl Kungl. Maj:ts proposition n:o 81 angående statsunderstöd kommunala och enskilda läroanstalter, äfvensom i anledning inom Riksdagen väckta motioner i dithörande ämnen.

Härtill lämnade kammaren sitt bifall.

Kammaren åtskildes kl. 3,31 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.
